

Tilinpäätös

2016

Johdon raportti vuodelta 2016	2
EKP:n tilinpäätös	18
Tase 31.12.2016	18
Tuloslaskelma vuodelta 2016	20
Kirjanpitoperiaatteet	21
Taseen liitetiedot	30
Taseen ulkopuoliset erät	47
Tuloslaskelman liitetiedot	49
Tilintarkastajan raportti	56
Selvitys voitonjaosta / tappioiden jakamisesta	60

Johdon raportti vuodelta 2016

1 EKP:n johdon raportin tarkoitus

EKP on osa eurojärjestelmää, jonka ensisijainen tavoite on ylläpitää hintavakautta. EKP:n tärkeimmät tehtävät on määritelty EKPJ:n perussäännössä. Ne ovat Euroopan unionin rahapolitiikan toteuttaminen, valuuttamarkkinatoimien suorittaminen, euroalueen maiden virallisten valuuttavarantojen hoito ja maksujärjestelmien moitteettoman toiminnan edistäminen.

Lisäksi EKP vastaa yhteisen valvontamekanismin toiminnan tehokkuudesta ja yhdenmukaisuudesta. Tarkoituksena on valvoa pankkeja tiiviisti ja tehokkaasti ja edistää siten pankkijärjestelmän vakavaraisuutta ja turvallisuutta sekä finanssijärjestelmän vakautta.

EKP:n toiminnalla ja operaatioilla tuetaan politiikkatavoitteiden saavuttamista, joten sen taloudellista tulosta tarkasteltaessa on otettava huomioon myös sen politiikkatoimet. Johdon raportti on siis olennainen osa EKP:n vuosittaista tilinpäätösjulkaisua¹. Se sisältää taustatietoa, jonka avulla lukijat voivat paremmin ymmärtää EKP:n toimintaa ja operaatioita sekä niiden vaikutusta EKP:n riskeihin ja tilinpäätökseen.

Lisäksi raportissa on tietoa EKP:n taloudellisista resursseista sekä tärkeimmistä EKP:n tilinpäätöksen laatimiseen liittyvistä menettelyistä.

2 Tärkeimmät menettelyt ja toiminnot

Seuraavassa käydään läpi EKP:n sisäisiä menettelyjä, joilla varmistetaan tilinpäätöstietojen laatu ja oikeellisuus, sekä keskeisiä toimintoja, jotka politiikkapäätöksiä toteuttaessaan vaikuttavat tilinpäätöksen lukuihin.

2.1 Valvonta organisaatioyksiköissä

EKP:n sisäinen valvonta on järjestetty niin, että kukin toimiala vastaa itse operatiivisten riskiensä hallinnasta ja valvonnasta toiminnan tehokkuuden varmistamiseksi ja EKP:n tilinpäätökseen sisällytettävien tietojen oikeellisuuden takaamiseksi. Toimialat vastaavat myös budjettinsa toteuttamisesta ensisijaisesti itse ja ovat siitä tilivelvollisia.

¹ Tilinpäätösjulkaisu sisältää johdon raportin, tilinpäätöksen (tase ja tuloslaskelma liitetietoineen) sekä tilintarkastajan raportin ja selvityksen voitonjaosta / tappioiden jakamisesta.

2.2 Budjettimenettelyt

Budjetti- ja resurssienhallintatoimisto (taloushallinnon pääosastossa) suunnittelee ja laatii EKP:n budjetin ja seuraa sen toteuttamista EKP:n neuvoston ja johtokunnan asettamien strategisten prioriteettien mukaisesti. Budjetin suunnittelussa, laadinnassa ja seurannassa tehdään yhteistyötä toimialojen kanssa eriyttämisperiaatetta noudattaen.² Budjetti- ja resurssienhallintatoimisto myös suunnittelee ja valvoo resurssien käyttöä EKP:n hankkeissa ja toteuttaa niiden tarpeisiin kustannus-hyötyanalyyssejä ja sijoitusanalyyssejä. Lisäksi se osallistuu sovittujen periaatteiden mukaisesti näihin prosesseihin EKP:n hankkeissa. Johtokunta seuraa sovitun budjetin toteuttamista säännöllisin välein noudattaen palvelujohtajan opastaman budjetti- ja resurssienhallintatoimiston antamia ohjeita. EKP:n neuvosto seuraa talousarvion toteuttamista budjettikomitean avustuksella. Budjettikomitea avustaa EKP:n neuvostoa EKP:n työjärjestyksen artiklan 15 mukaisesti: se laatii arvion esityksestä EKP:n vuotiseksi budjetiksi sekä johtokunnan lisämäärärahaesityksistä, ennen kuin ne tulevat EKP:n neuvoston hyväksyttäväksi.

2.3 Sijoitustoiminta

EKP pitää rahapoliittisista syistä hallussaan euromääräisiä arvopapereita, joita se on hankkinut velkapaperiohjelmassa (SMP), omaisuusvakuudellisten arvopapereiden osto-ohjelmassa (ABSPP), julkisen sektorin velkapapereiden osto-ohjelmassa (PSPP) ja kolmessa katettujen joukkolainojen osto-ohjelmassa (CBPP).³ Osto-ohjelmien⁴ tarkoituksena on edistää raha- ja rahoitusmarkkinoiden tilanteen helpottumista ja siten inflaatiiovauhdin palautumista keskipitkällä aikavälillä hieman alle kahteen prosenttiin. Ostot tehdään EKP:n neuvoston eurojärjestelmän yhteenlasketuille arvopaperiostoille asettamien kuukausittaisten tavoitemäärien rajoissa ja ennalta määritettyjen kelpoisuuskriteerien mukaisesti.

Lisäksi EKP:llä on Yhdysvaltain dollareista ja Japanin jeneistä, kullasta ja erityisistä nosto-oikeuksista koostuva valuuttavarantosalkku sekä euromääräinen omien varojen sijoitussalkku.

EKP pitää hallussaan valuuttavarantoja, jotta se pystyy rahoittamaan mahdolliset valuuttamarkkinaoperaationsa. Tämän tavoitteen pohjalta määräytyvät myös salkunhoidon yleiset tavoitteet, jotka ovat (tärkeysjärjestyksessä) likvidiys, turvallisuus ja tuotto. EKP:n valuuttavarantojen sijoitukset tehdään hajautetusti, mutta sijoitustoimintaa ohjaa keskitetty riskienhallintatoiminto. EKP:n neuvosto

² Eriyttämisperiaateista perustuu YVM-asetukseen, jonka mukaan EKP hoitaa valvontatehtävät erillään rahapolitiikkaan liittyvistä tehtävistään ja muista tehtävistään ja niihin vaikuttamatta.

³ EKP:n hallussa ei ole 8.6.2016 käynnistyneessä yrityssektorin velkapapereiden osto-ohjelmassa hankittuja arvopapereita. Kuusi kansallista keskuspankkia vastaa ohjelmassa tehtävistä ostoista eurojärjestelmän puolesta.

⁴ EKP ostaa tällä hetkellä arvopapereita kolmannessa katettujen joukkolainojen osto-ohjelmassa, omaisuusvakuudellisten arvopapereiden osto-ohjelmassa ja julkisen sektorin velkapapereiden osto-ohjelmassa. Kahdessa ensimmäisessä katettujen joukkolainojen osto-ohjelmassa ja aiemmassa velkapaperiohjelmassa ei enää tehdä ostoja.

määrittää Yhdysvaltain dollarin ja Japanin jenin määräisiä salkkuja varten EKP:n riskienhallintatoiminnon esityksen perusteella strategiset normisalkut, joiden pohjalta EKP:n salkunhoitajat määrittävät taktiset normisalkut. Kansallisten keskuspankkien salkunhoitajat tukeutuvat valuuttavarantojen sijoituksissa näihin normisalkkuihin.

EKP:n euromääräisen omien varojen sijoitussalkun tarkoituksena on tuottaa EKP:lle tuloja niiden toimintakulujen kattamiseksi, jotka eivät liity sen valvontatehtäviin.⁵ Omien varojen sijoitussalkun hoidon tavoitteena on siis mahdollisimman suuri tuotto ennalta määrättyjen riskilimiittien rajoissa.

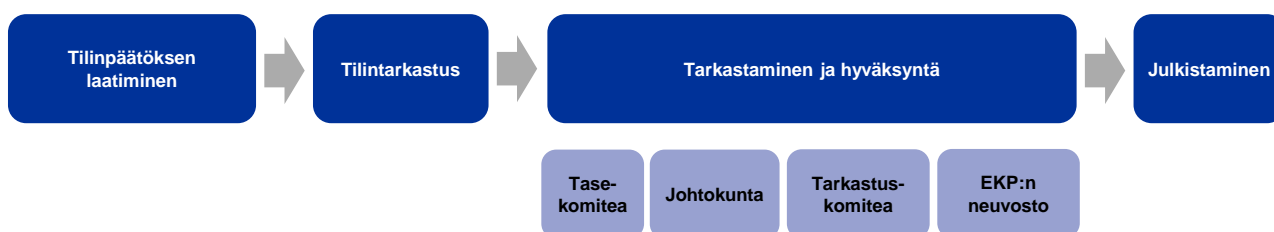
EKP:n eläkejärjestelmän varojen sijoituksia hoitaa ulkopuolinen salkunhoitaja.

2.4 Taloudellisten riskien seuranta

EKP:n riskienhallintaosasto laatii periaatteita ja menettelyjä, joilla varmistetaan riittävä suoja taloudellisia riskejä vastaan EKP:n rahapoliittisten arvopaperisalkkujen, valuuttavarantosalkun ja euromääräisen omien varojen sijoitussalkun hoidossa. Lisäksi päätöksentekoaikojen apuna on eurojärjestelmän keskuspankkien asiantuntijoista koostuva riskienhallintakomitea, joka valvoo ja pyrkii hallitsemaan markkinaoperaatioista aiheutuvia taloudellisia riskejä ja auttaa siten varmistamaan, että EKP:llä ja koko eurojärjestelmällä on riittävä suoja riskejä vastaan. Riskienhallintakomitea osallistuu muun muassa EKP:n ja eurojärjestelmän taseiden taloudellisten riskien seurantaan, mittaamiseen ja raportointiin sekä tarvittavien menetelmien ja järjestelyjen määrittelyyn ja arviointiin.

2.5 EKP:n tilinpäätöksen laatiminen

EKP:n tilinpäätös laaditaan EKP:n neuvoston määrittämien periaatteiden mukaisesti. Alla olevassa kaaviossa on esitetty tilinpäätöksen laadinta- ja hyväksymisprosessi julkaisemiseen saakka.

Laskentatoimen raportoinnin toimisto (taloushallinnon pääosastossa) vastaa EKP:n tilinpäätöksen laatimisesta yhteistyössä muiden toimialojen kanssa ja varmistaa, että tarvittavat asiakirjat toimitetaan ajoissa tilintarkastajille ja päätöksentekojärjestelmille.

⁵ EKP:lle valvontatehtävistä aiheutuvat kulut katetaan valvottavilta yhteisöiltä perittävillä vuosittaisilla valvontamaksuilla.

EKP:n tilinpäätöksen tarkastavat EKP:n neuvoston suosittelemat ja EU:n neuvoston hyväksymät ulkopuoliset tilintarkastajat.⁶ Ulkopuolisten tilintarkastajien tehtävänä on antaa lausunto siitä, antaako tilinpäätös oikeat ja riittävät tiedot EKP:n taloudellisesta asemasta ja sen toiminnan tuloksesta EKP:n neuvoston vahvistamien kirjanpitoperiaatteiden mukaisesti. Tilintarkastajat käyvät läpi EKP:n tilit ja arvioivat tilinpäätöksen laadinnassa käytettyjen sisäisen valvonnan menettelyjen tarkoituksenmukaisuuden. Tilintarkastuksessa arvioidaan myös noudatettujen kirjanpitoperiaatteiden asianmukaisuus.

Lisäksi sisäisen tarkastuksen osasto voi tehdä laskentatoimen raportointiprosesseja ja EKP:n tilinpäätöstä koskevia sisäisiä tarkastuksia. Tarkastusraportit sekä mahdolliset asianosaisille toimialoille esitetyt suositukset toimitetaan johtokunnalle.

EKP:n tasekomitea, joka koostuu EKP:n eri toimialojen edustajista, seuraa ja arvioi säännöllisesti tekijöitä, jotka saattaisivat vaikuttaa EKP:n taseeseen ja tuloslaskelmaan. Se arvioi tilinpäätöksen ja siihen liittyvät asiakirjat, ennen kuin ne toimitetaan johtokunnan hyväksyttäväksi.

Johtokunnan annettua hyväksyntänsä tilinpäätös sekä ulkopuolisten tilintarkastajien lausunto ja asiaan liittyvät asiakirjat annetaan tarkastuskomitean⁷ arvioitaviksi, ennen kuin tilinpäätös toimitetaan EKP:n neuvoston hyväksyttäväksi. Tarkastuskomitea avustaa EKP:n neuvostoa muun muassa taloudellisten tietojen eheyttä ja sisäisen valvonnan arviointia koskevissa asioissa. Tarkastuskomitea arvioi EKP:n tilinpäätöksen ja tutkii, annetaanko siinä oikeat ja riittävät tiedot ja onko se laadittu yleisesti hyväksytyjen kirjanpitosääntöjen mukaisesti. Lisäksi se arvioi merkittävät kirjanpitoon tai taloudellisten tietojen raportointiin liittyvät seikat, jotka saattaisivat vaikuttaa EKP:n tilinpäätökseen.

EKP:n neuvosto hyväksyy EKP:n tilinpäätöksen, johdon raportin ja selvityksen voitonjaosta / tappioiden jakamisesta aina helmikuussa, minkä jälkeen ne julkaistaan välittömästi yhdessä tilintarkastajan raportin kanssa.

3 Riskienhallinta

Riskienhallinta on välttämätön osa EKP:n toimintaa. Riskejä määritetään, arvioidaan, minimoidaan ja seurataan jatkuvasti. Alla olevaan taulukkoon on koottu EKP:n tärkeimmät riskit, niiden lähteet ja käytetyt riskienhallintajärjestelyt. Riskejä ja niiden hallintaa käsitellään tarkemmin taulukon jälkeen.

⁶ EKP:n ulkopuolisten tilintarkastajien riippumattomuuden varmistamiseksi tilintarkastustoimistot valitaan rotaatioperiaatteella viideksi vuodeksi kerrallaan.

⁷ Viisijäsenisen tarkastuskomitean muodostavat EKP:n varapääjohtaja, kaksi virkaiältään vanhempaa euroalueen kansallisten keskuspankkien pääjohtajaa sekä kaksi korkeassa asemassa olevaa ulkopuolista jäsentä, joilla on kokemusta keskuspankkitoiminnasta.

EKP:n riskit

Riskilaji	Alalaji	Tyyppi	Lähde	Hallinta
	Luottoriski ¹	Luottoriski (maksukyvyttömyys)	<ul style="list-style-type: none"> valuuttavaranto euromääräinen sijoitussalkku rahapoliittiset arvopaperisalkut 	<ul style="list-style-type: none"> kelpoisuusvaatimukset riskilimiitit hajauttaminen vakuudet taloudellisten riskien seuranta
		Luottoluokituksen heikkenemisen riski	<ul style="list-style-type: none"> valuuttavaranto euromääräinen sijoitussalkku 	
Taloudelliset riskit	Markkina-riski	Valuutariski ja raaka-aineriski ²	<ul style="list-style-type: none"> valuuttavaranto kultavaranto 	<ul style="list-style-type: none"> hajauttaminen arvonmuutostilit taloudellisten riskien seuranta
		Korkoriski ³ (i) markkina-arvon lasku ----- (ii) korkokatteen supistuminen	<ul style="list-style-type: none"> valuuttavaranto euromääräinen sijoitussalkku <ul style="list-style-type: none"> EKP:n tase kokonaisuudessaan 	<ul style="list-style-type: none"> riskilimiitit sijoitusjakaumaperiaatteet arvonmuutostilit taloudellisten riskien seuranta <ul style="list-style-type: none"> sijoitusjakaumaperiaatteet taloudellisten riskien seuranta
	Likviditeettiriski ⁴	<ul style="list-style-type: none"> valuuttavaranto 	<ul style="list-style-type: none"> sijoitusjakaumaperiaatteet likviditeettilimiitit taloudellisten riskien seuranta 	
Operatiiviset riskit ⁵		<ul style="list-style-type: none"> henkilöstö, henkilöstöresurssit, henkilöstöpolitiikka sisäiset hallinto- ja toimintaprosessit järjestelmät ulkoiset tapahtumat 	<ul style="list-style-type: none"> operatiivisten riskien tunnistaminen, arviointi, minimointi, raportointi ja seuranta operatiivisten riskien hallinta (ml. riskitoleranssiperiaatteet) toiminnan jatkuvuuden hallinta kriisinhallinta 	

1) **Luottoriski** tarkoittaa riskiä, että sijoituksista koituu taloudellisia tappioita joko maksukyvyttömyystapauksessa eli velallisen (vastapuolen tai liikkeeseenlaskijan) ollessa kykenemätön maksamaan velkojaan ajoissa tai omaisuusserien uudelleenhinnoittelun vuoksi niiden luokituksen heikennyttä.

2) **Valuutta- ja raaka-aineriskit** tarkoittavat riskiä, että valuuttamääräisistä sijoituksista koituu taloudellisia tappioita valuuttakurssien vaihtelun vuoksi tai että raaka-aineiden hallussapidosta koituu tappioita markkinahintojen vaihtelun vuoksi.

3) **Korkoriski** tarkoittaa riskiä, että rahoitusinstrumenttien markkina-arvo laskee tai korkokate pienenee korkojen epäsuotuisan kehityksen vuoksi.

4) **Likviditeettiriski** tarkoittaa riskiä, että omaisuusseriä ei pystytä realisoimaan niiden markkina-arvoon riittävän nopeasti.

5) **Operatiivinen riski** tarkoittaa riskiä, että ihmisten toiminta, sisäisten hallinto- tai liiketoimintaprosessien tai niiden taustalla olevien järjestelmien toimimattomuus tai ulkoiset tapahtumat (kuten luonnonkatastrofit tai hyökkäykset) vaikuttavat kielteisesti pankin taloudelliseen asemaan, toimintaan tai maineeseen.

3.1 Taloudelliset riskit

EKP:n perustehtävien hoitoon liittyvistä sijoituksista syntyy taloudellisia riskejä. Sijoitusjakaumasta päätettäessä ja riskienhallintajärjestelyjä toteutettaessa otetaan huomioon eri sijoitussalkkujen ja riskipositioiden tarkoitukset sekä päätöksentekoaikojen riskipreferenssit.

Taloudellisia riskejä voidaan mitata monin tavoin. EKP:ssä on kehitetty riskien arviointia varten omia menetelmiä, jotka perustuvat markkina- ja luottoriskien yhteissimulointiin. Riskien mittaamisessa käytettävien mallien taustalla olevat käsitteet, tekniikat ja oletukset perustuvat markkinoilla vallitsevaan käytäntöön ja saatavilla oleviin markkinatietoihin.

EKP pyrkii saamaan kattavan kuvan mahdollisista riskeistä, niiden erilaisista esiintymistiheyksistä ja vakavuusasteista. Jotta tilannekuva ei perustuisi yhteen ainoaan mittariin, EKP käyttää yleensä kahdentyyppisiä tilastollisia riskimittareita: Value at Risk lukua (VaR) ja riskitapahtuman keskimääräistä tappiota (expected shortfall)⁸, jotka estimoidaan useammilla eri luottamustasoilla yhden vuoden aikajänteellä. Näissä riskimittareissa ei oteta huomioon EKP:n valuuttavarantosalkun ja muiden sijoitussalkkujen likviditeettiriskiä eikä riskiä, että EKP:n korkokate supistuisi pitkällä aikavälillä. Siksi EKP suorittaa tilastollisten riskiarvoinen täydennykseksi säännöllisiä herkkyyso- ja stressiskenaarioanalyyssejä sekä riskipositioiden ja tuottojen kehitystä koskevia pidemmän aikavälin arvioita, joiden avulla riskeistä saadaan kattavampi käsitys.

EKP:n kaikkien sijoitussalkkujen yhteenlaskettu VaR-luku 95 prosentin luottamustasolla ja vuoden ajanjaksolla oli vuoden 2016 lopussa 10,6 miljardia euroa, eli näin laskettu taloudellinen riski oli 0,6 miljardia euroa suurempi kuin vuotta aiemmin. VaR-luvun kasvu johtuu pääasiassa EKP:n kultavarantojen arvon noususta kullan hinnan noustua vuonna 2016. Riskien kasvu on kompensoitu kasvattamalla arvomuutostilien saldoja.

3.1.1 Luottoriski

Luottoriskejä hallitaan ja rajoitetaan erityyppisissä operaatioissa eri tavoin sen mukaan, millaisiin rahapoliittisiin tavoitteisiin tai sijoitustavoitteisiin salkkujen avulla pyritään ja millaisia riskejä omaisuuseriin liittyy.

EKP:n valuuttavarannoista johtuva luottoriski on pieni, sillä varannot sijoitetaan omaisuuseriin, joilla on hyvä luottoluokitus.

Euromääräisen omien varojen sijoitussalkun tarkoituksena on tuottaa tuloja sellaisten toimintakulujen kattamiseen, jotka eivät liity EKP:n valvontatehtäviin, sekä ylläpitää sijoituspääomaa. Salkun sijoitusjakaumaa ja riskienhallintaa suunniteltaessa tuottoon kiinnitetään siis enemmän huomiota kuin valuuttavarantosalkun kohdalla. Luottoriski pidetään kuitenkin pienenä.

Rahapoliittisista syistä hankitut arvopaperit arvostetaan jaksotetun hankintahinnan perusteella ja vähennettynä mahdollisella arvon alentumisella. Mahdollisella arvopapereiden luottoluokituksen heikkenemisellä ei siten ole suoraa vaikutusta

⁸ Value at Risk -luku kertoo, miten suuret tappiot sijoituksista voi tietyn tilastollisen mallin mukaan enintään aiheutua tietyllä todennäköisyydellä (eli luottamustasolla). Riskitapahtuman keskimääräinen tappio kertoo todennäköisyyspainotetun keskimääräisen tappion skenaarioissa, joissa VaR-luvun mukaiset enimmäistappiot ylittyvät tietyllä luottamustasolla.

EKP:n tilinpäätökseen Maksukyvyttömyystapauksiin liittyvät luottoriskit puolestaan pidetään riskienhallinnan avulla EKP:n määrittämän riskitoleranssin rajoissa.

3.1.2 Markkinariski

EKP:n varainhallinnan markkinariskit ovat yleensä joko valuutta- tai raaka-aineriskejä (kullan hintariski). EKP altistuu myös korkoriskille.

Valuutariski ja raaka-aineriski

EKP:n taloudelliset riskit muodostuvat suurimmaksi osaksi valuuttariskistä ja raaka-aineriskistä. Syynä ovat EKP:n valuuttavarantojen (pääasiassa Yhdysvaltain dollarin määräisten varantojen) ja kultavarantojen suuruus sekä valuuttakurssien ja kullan hinnan epävakaus.

EKP ei pyri poistamaan valuutta- ja raaka-aineriskiä, sillä kulta- ja valuuttavarannoilla on valuuttapoliittista merkitystä. Riskit pystytään kuitenkin pitämään pieninä hajauttamalla varantoja siten, että hallussa pidetään eri valuuttojen määräisiä varantoja ja kultaa.

Eurojärjestelmän sääntöjen mukaan arvonmuutostilien avulla voidaan kattaa kullan hinnan ja Yhdysvaltain dollarin valuuttakurssin kehitykseen liittyviä tappioita, joita ei siten välttämättä tarvitse kirjata EKP:n tuloslaskelmaan. Vuoden 2016 lopussa kullan arvonmuutostilin saldo oli 13,9 miljardia euroa (11,9 miljardia euroa vuonna 2015) ja dollarin arvonmuutostilin saldo 12,0 miljardia euroa (10,6 miljardia euroa vuonna 2015).

Korkoriski

EKP:n valuuttavaranto ja euromääräisen omien varojen sijoitussalkun varat on sijoitettu pääasiassa kiinteäkorkoisiin arvopapereihin. Ne arvostetaan markkinahintaan, minkä vuoksi niihin liittyy korkoriski. Markkinahintaan arvostamisesta johtuvaa korkoriskiä hallitaan sijoitusjakaumaperiaatteiden ja markkinariskeille asetettavien limiittien avulla.

EKP pitää valuuttavarantoja mahdollisten interventiotarpeiden varalta. Siksi valuuttavaranto sijoitetaan pääasiassa verrattain lyhytaikaisiin omaisuuseriin, jotta sen markkina-arvo säilyy kaikissa olosuhteissa. EKP:n valuuttavarantoon liittyvä korkoriski on siis pieni. Euromääräisen omien varojen salkun varat sitä vastoin sijoitetaan yleensä pidempiaikaisiin omaisuuseriin, joihin liittyy suurempi – joskin edelleen rajallinen – korkoriski.

Lisäksi EKP altistuu saamisten ja velkojen korkoepäsuhtaan riskille, mikä vaikuttaa sen korkokatteeseen. Riski ei liity suoraan mihinkään yksittäiseen sijoitussalkkuun vaan pikemminkin EKP:n taseen rakenteeseen kokonaisuutena ja erityisesti saamisten ja velkojen välisiin maturiteetti- ja korkoeroihin. Tämäntyyppisiä riskejä

hallitaan sijoitusjakaumaperiaatteilla, joilla muun muassa varmistetaan, että ostohinnat ovat asianmukaisia. Sijoituspäätöksiin vaikuttavat tosin myös rahapoliittiset näkökohdat. Riskiä pienentää myös se, että EKP:llä on taseessaan korottomia velkoja.

EKP seuraa korkoepäsuhtaan riskiä ennakoivan kannattavuusanalyysin avulla. Analyysin perusteella EKP:lle kertyy tulevinakin vuosina nettomääräisesti korkotuottoja, vaikka rahapoliittisista syistä hallussa pidettävien pitkäaikaisten ja heikkotuottoisten omaisuuserien osuus taseessa kasvaa rahapoliittisten ostohelmien jatkumisen myötä.

3.1.3 Likviditeettiriski

Kun otetaan huomioon euron asema merkittävänä varantovaluuttana sekä EKP:n rooli keskuspankkina ja sen taseen koostumus, EKP:lle aiheutuu likviditeettiriskejä lähinnä valuuttavarannoista, sillä valuuttamarkkinainterventioissa voidaan joutua realisoimaan suuria määriä valuuttamääräisiä sijoituksia lyhyessä ajassa. Likviditeettiriskin hallinnassa käytetään sijoitusjakaumaperiaatteita ja limiittejä, joilla varmistetaan, että riittävän suuri osa EKP:n varannosta on sijoitettu helposti ja nopeasti realisoitaviin omaisuuseriin, joiden myynti ei juuri vaikuta niiden hintaan.

EKP:n sijoitussalkkujen likviditeettiriski oli vuonna 2016 edelleen pieni.

3.2 Operatiiviset riskit

Operatiivisten riskien hallinnan tärkeimpänä tavoitteena on a) auttaa varmistamaan, että EKP pystyy suorittamaan tehtävänsä ja saavuttamaan tavoitteensa, sekä b) suojata sen mainetta ja omaisuutta menetyksiltä, väärinkäytöltä ja vahingoilta.

Operatiivisten riskien hallintajärjestelyjen mukaan kukin toimiala on itse vastuussa operatiivisten riskiensä kartoittamisesta, arvioinnista, raportoinnista ja valvonnasta sekä niihin reagoimisesta. Toimialat, joilla on koko organisaation läpäiseviä tehtäviä, hoitavat erityisiä valvontatehtäviä koko pankin tasolla. EKP:n riskitoleranssiperiaatteissa määritellään riskien käsittelystrategiat ja hyväksyntämenettelyt. Periaatteissa sovelletut riskimatriisit perustuvat EKP:n haitta- ja todennäköisyysasteikkoihin (joissa esitetään määrällisiä ja laadullisia kriteereitä).

Palvelujohtajan ohjauksessa toimiva operatiivisten riskien ja toiminnan jatkuvuuden hallintaryhmä vastaa operatiivisten riskien ja toiminnan jatkuvuuden hallinnasta ja avustaa toimialoja riskienhallinnan menetelmäkysymyksissä. Lisäksi hallintaryhmä laatii vuosittain ja tarvittaessa raportteja operatiivisista riskeistä operatiivisten riskien komitealle ja EKP:n johtokunnalle ja avustaa päätöksentekoa EKP:n operatiivisten riskien ja niiden hallinnan yleisvalvonnassa. Hallintaryhmä myös koordinoi toiminnan jatkuvuuden hallintaohjelmaa ja säännöllisiä jatkuvuustestejä sekä seuraa EKP:n tärkeimpien toimintojen jatkuvuuden varmistamiseksi laadittujen järjestelyjen päivittämistä. Sen tehtäviin kuuluu myös kriisinhallintaryhmän ja sitä

avustavien rakenteiden sekä eri toimialojen tukeminen poikkeustilanteissa, joiden seurauksena voisi syntyä operatiivinen kriisi.

4 Taloudelliset resurssit

EKP:n taloudelliset resurssit sijoitetaan omaisuuseriin, joista kertyy tuottoja, ja/tai niillä katetaan suoraan taloudellisista riskeistä aiheutuvia tappioita. EKP:n taloudellisiin resursseihin luetaan EKP:n pääoma, yleinen riskivaraus, arvonmuutostilit sekä tilikauden nettotuotot.

Pääoma

EKP:n maksettu pääoma oli vuoden 2016 lopussa 7 740 miljoonaa euroa. Yksityiskohtaista tietoa EKP:n pääomasta on liitetietojen kohdassa 15.1, "Pääoma".

Varaus valuuttakurssi-, korko- ja luottoriskiä sekä kullan hintariskiä varten

Huomattavien taloudellisten riskien (ks. kohta 3,1) vuoksi EKP:llä on varaus valuuttakurssi-, korko- ja luottoriskiä sekä kullan hintariskiä (raaka-aineriski) varten. Varauksen suuruus ja tarve tarkistetaan vuosittain. Tarkistuksessa otetaan huomioon muun muassa hallussa olevien riskipitoisten omaisuuserien määrä, tulevalle vuodelle arvioitu tulos sekä riskien arviointi johdonmukaisesti pidemmällä aikavälillä (riskiarviota on käsitelty tarkemmin kohdassa 3.1). Riskivaruksessa ja EKP:n yleisrahastossa olevien varojen summa ei saa olla suurempi kuin euroalueen kansallisten keskuspankkien maksama osuus EKP:n pääomasta.

Valuuttakurssi-, korko- ja luottoriskiä sekä kullan hintariskiä varten tehdyn varauksen koko oli vuoden 2016 lopussa 7 620 miljoonaa euroa eli yhtä suuri kuin silloisten euroalueen kansallisten keskuspankkien maksama osuus EKP:n pääomasta.

Arvonmuutostilit

Kullasta, valuuttamääräisistä eristä ja markkinahintaan arvostettavista arvopapereista kertyneitä realisoitumattomia voittoja ei kirjata tuloslaskelmaan tuottoina, vaan ne kirjataan suoraan arvonmuutostilille EKP:n taseen vastattavaa-puolelle. Arvonmuutostilien avulla voidaan kattaa hinta- ja/tai valuuttakurssikehitykseen liittyviä tappioita. Arvonmuutostilit siis vahvistavat EKP:n riskinsietokykyä.

Vuoden 2016 lopussa kullan, valuuttamääräisten erien ja arvopapereiden arvonmuutostilien saldo oli 28,8 miljardia euroa (25,0 miljardia euroa vuonna 2015).⁹ Lisätietoja on kirjanpitoperiaatteissa ja liitetietojen kohdassa 14, ”Arvonmuutostilit”.

Nettotuotot

EKP:n saamisista ja veloista tilikauden aikana kertyneitä nettotuottoja voidaan taloudellisten riskien toteutuessa käyttää saman tilikauden aikana syntyneiden mahdollisten tappioiden kattamiseen. Nettotuotoilla siis turvataan EKP:n omaa pääomaa.

EKP:n taloudellisten resurssien kehitys

Kuviossa 1 on esitetty EKP:n taloudellisten resurssien, tärkeimpien valuuttakurssien ja kullan hinnan kehitys vuosina 2008–2016. Ajanjaksolla EKP:n maksettu pääoma lähes kaksinkertaistui (EKP:n neuvoston päätettyä vuonna 2010 kasvattaa EKP:n merkittyä pääomaa), riskivaraus kasvoi samaa tahtia euroalueen kansallisten keskuspankkien maksaman pääoman kanssa (eli oli aina yhtä suuri kuin kulloinenkin maksetun pääoman määrä), arvonmuutostilien saldo vaihteli huomattavasti (pääasiassa valuuttakurssien ja kullan hinnan muutosten vuoksi) ja EKP:n nettovoitto vaihteli 0,2 miljardin euron ja 2,3 miljardin euron välillä (vaihteluun vaikuttivat muun muassa siirrot riskivaraukseen, korkokehitys sekä rahapoliittisista syistä tehdyt arvopaperiostot).

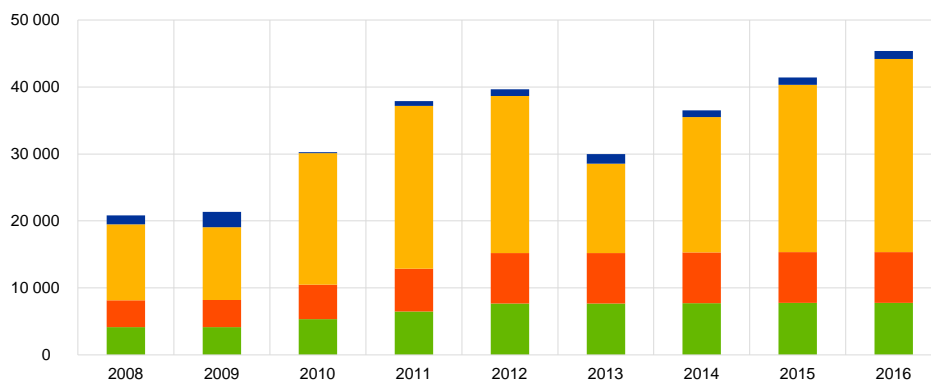
⁹ Tase-erään ”Arvonmuutostilit” sisältyvät myös työsuhteen päättymisen jälkeisten etuuksien uudelleen määrittämisestä johtuvat erät.

Kuvio 1.

EKP:n taloudelliset resurssit, tärkeimmät valuuttakurssit ja kullan hinta¹⁰
vuosina 2008–2016

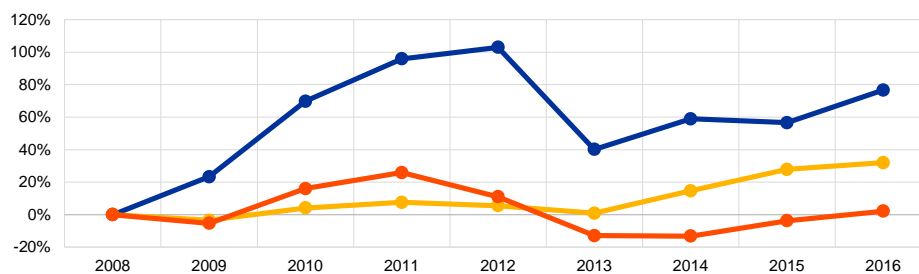
(milj. euroa)

- Voitot
- Arvonmuutostilit*
- Riskivaraus
- Pääoma

(prosenttimuutos vuodesta 2008)

- Kullan hinta
- Yhdysvaltain dollarin eurokurssi
- Japanin jenin eurokurssi

Lähde: EKP.

* Ml. yhteenlasketut kullan, valuuttavarannon ja arvopaperien arvostusvoitot.

5 Tärkeimpien toimintojen vaikutukset EKP:n tilinpäätöksiin

Taulukossa on yhteenveto tärkeimmistä EKP:n tehtävän mukaisista operaatioista ja toiminnoista sekä siitä, miten ne vaikuttavat EKP:n tilinpäätökseen. Eurojärjestelmän rahapoliittisten operaatioiden vaikutus näkyy EKP:n ja euroalueen kansallisten keskuspankkien tilinpäätöksissä rahapolitiikan toteutuksen hajautusperiaatteen mukaisesti.

¹⁰ Tärkeimpien valuuttakurssien ja kullan hinnan kehitys on ilmaistu prosenttimuutoksena vuoden 2008 lopun tilanteeseen nähden.

Operaatio/toiminto	Vaikutus EKP:n tilinpäätökseen
Rahapolitiittiset operaatiot	Tavanomaisin välinein (avomarkkinaoperaatiot, maksuvalmiusjärjestelmän käyttö ja luottolaitosten vähimmäisvarantovelvoitteet) suoritettavat rahapolitiittiset operaatiot toteutetaan hajautetusti eurojärjestelmän kansallisissa keskuspankeissa. Operaatioilla ei siis ole vaikutusta EKP:n taseeseen.
Rahapolitiikan harjoittamista varten pidettävät arvopaperit (velkapaperiohjelma sekä katettujen joukkolainojen, omaisuusvakuudellisten arvopaperien ja julkisen sektorin velkapapereiden osto-ohjelmat) ¹¹	Rahapolitiittisissa osto-ohjelmissa ostetut arvopaperit kirjataan taseen erään "Rahapolitiikan harjoittamista varten pidettävät arvopaperit". Salkkujen omaisuusarvot arvostetaan kirjanpidossa jaksotetun hankintahinnan perusteella, ja niille tehdään arvonalentumistestit vähintään vuosittain. Kertyneet korot sekä jaksotetut preemiot ja diskontot sisältyvät tuloslaskelmaan. ¹²
Sijoitustoiminta (valuuttavarannon ja omien varojen hoito)	EKP:n valuuttavarannot sisältyvät taseeseen ¹³ , tai ne on kirjattu taseen ulkopuolisille tileille maksun suorituspäivään saakka. EKP:n omien varojen sijoitukset kirjataan taseeseen, pääasiassa erään "Muut rahoitusvarat". Korkokate (ml. kertyneet korot ja jaksotetut preemiot/diskontot) sisältyy tuloslaskelmaan. ¹⁴ Realisoitumattomat hintojen muutoksista aiheutuneet tappiot ja realisoitumattomat valuuttakurssitappiot (jotka ylittävät aiemmin kirjatut realisoitumattomat voitot) sekä arvopaperien myynnistä johtuneet realisoituneet voitot ja tappiot kirjataan tuloslaskelmaan. ¹⁵ Realisoitumattomat voitot kirjataan tase-erään "Arvonmuutostilit".
Likviditeettiä lisäävät valuuttamääräiset operaatiot	EKP toimii eurojärjestelmän kansallisten keskuspankkien puolesta euroalueen ulkopuolisten keskuspankkien vastapuolena swap-operaatioissa, joiden tarkoituksena on tarjota eurojärjestelmän vastapuolille valuuttamääräistä likviditeettiä. Operaatiot kirjataan taseen eriin "Euromääräiset velat euroalueen ulkopuolelle" ja "Muut saamiset/velat eurojärjestelmän sisällä", eivätkä ne vaikuta EKP:n tuloslaskelmaan.
Maksujärjestelmät (TARGET2)	TARGET2-järjestelmään liittyvät euroalueen kansallisten keskuspankkien EKP:hen kohdistuvat saamiset ja velat esitetään EKP:n taseessa yhtenä nettomääräisenä saamisena tai velkana. Niiden tuotto sisältyy tuloslaskelman eriin "Muut korkotuotot" ja "Muut korkomenot".
Liikkeessä olevat setelit	EKP:n osuus liikkeessä olevien euroseteleiden kokonaisarvosta on 8 %. EKP:n osuutta liikkeeseen laskettujen euroseteleiden kokonaismäärästä vastaavat sen saamiset kansallisilta keskuspankeilta. Saamisiin sovelletaan perusrahoitusoperaatioiden korkoa. Korko kirjataan tuloslaskelman erään "Euroseteleiden kohdistamiseen eurojärjestelmässä liittyvät saamiset". EKP vastaa euroseteleiden kuljetuskustannuksista, jotka aiheutuvat uusien seteleiden siirtämisestä setelipainoista kansallisiin keskuspankkeihin ja seteleiden siirtämisestä kansallisesta keskuspankista toiseen vajauksien ja ylimäärien tasoittamiseksi setelivarastoissa. Kustannukset kirjataan tuloslaskelman erään "Ulkoistettu setelinvalmistus".
Pankkivalvonta	EKP:n valvontatehtäviin liittyvät kulut katetaan valvottavilta yhteisöiltä perittävillä vuosittaisilla valvontamaksuilla. Valvontamaksut kirjataan tuloslaskelman erään "Maksukate".

6 EKP:n tulos 2016

EKP:n nettovoitto vuodelta 2016 oli 1 193 miljoonaa euroa (1 082 miljoonaa euroa vuonna 2015).

Kuviossa 2 vertaillaan EKP:n tuloslaskelman eriä vuosina 2016 ja 2015.

¹¹ EKP ei tee ostoja yrityssektorin velkapapereiden osto-ohjelmassa.

¹² Ne esitetään nettomääräisinä joko erässä "Muut korkotuotot" tai erässä "Muut korkomenot" sen mukaan, onko nettomäärä positiivinen vai negatiivinen.

¹³ Ne kirjataan pääasiassa eriin "Kulta ja kultasaamiset", "Valuuttamääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta", "Valuuttamääräiset saamiset euroalueelta" ja "Valuuttamääräiset velat euroalueen ulkopuolelle".

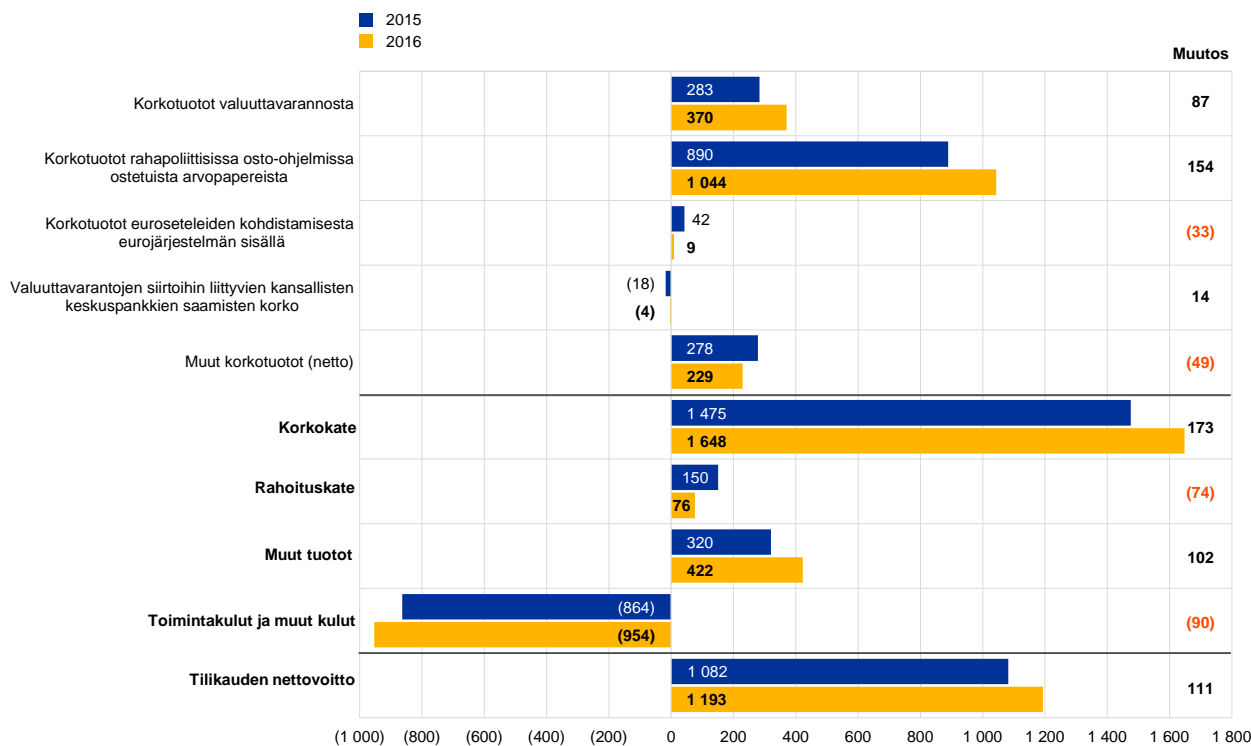
¹⁴ EKP:n valuuttavarantoihin liittyvät tuotot esitetään erässä "Korkotuotot valuuttavarannoista", ja sen omien varojen sijoitusten korkotuotot ja -menot sisältyvät eriin "Muut korkotuotot" ja "Muut korkomenot".

¹⁵ Ne kirjataan eriin "Rahoitusomaisuuden ja arvopaperipositioiden arvonalennukset" ja "Rahoitustoiminnan realisoituneet voitot/tappiot".

Kuvio 2.

EKP:n tuloslaskelma vuosina 2016 ja 2015

(milj. euroa)

Lähde: EKP.

Keskeinen kehitys

- Korkotuotot valuuttavarannosta kasvoivat 87 miljoonalla eurolla pääasiassa siksi, että Yhdysvaltain dollarin määräisistä arvopapereista kertyneet korkotuotot suurenlivat.
- Rahapoliittisista syistä hankituista arvopapereista kertyneet korkotuotot kasvoivat 1 044 miljoonaan euroon vuonna 2016 (890 miljoonaa euroa vuonna 2015). Kasvun taustalla olivat laajennetussa omaisuuserien osto-ohjelmassa¹⁶ hankituista arvopapereista kertyneet korkotuotot. Kasvua kuitenkin hillitsi se, että velkapaperiohjelmassa sekä kahdessa ensimmäisessä katettujen joukkolainojen osto-ohjelmassa hankituista arvopapereista kertyneet korkotuotot pienenevät arvopapereiden erääntymisen myötä.
- EKP:n osuudelle liikkeessä olevista euroseteleistä kertyneet korkotuotot supistuivat 33 miljoonalla eurolla ja EKP:lle siirrettyihin valuuttavarantosaamisiin liittyvät korkokulut kansallisille keskuspankeille 14 miljoonalla eurolla.

¹⁶ Laajennetun omaisuuserien osto-ohjelman muodostavat kolmas katettujen joukkolainojen osto-ohjelma, omaisuusvakuudellisten arvopapereiden osto-ohjelma, julkisen sektorin velkapapereiden osto-ohjelma sekä yrityssektorin velkapapereiden osto-ohjelma. EKP ei tee ostoja yrityssektorin velkapapereiden osto-ohjelmassa. Ostojen toteutuksesta kerrotaan tarkemmin [EKP:n verkkosivuilla](#).

Supistuminen johtui siitä, että perusrahoitusoperaatioiden keskimääräinen korko oli vuonna 2016 alhaisempi kuin edellisvuonna.

- Muut nettomääräiset korkotuotot pienenevät pääasiassa siksi, että omien varojen sijoitussalkun korkotuotot supistuivat euroalueen alhaisen korkotason vuoksi.
- Rahoituskate supistui 74 miljoonalla eurolla. Pääasiallisena syynä oli se, että vuoden lopussa kirjattiin suuremmat arvonalennukset Yhdysvaltain dollarin määräisessä salkussa olevien arvopaperien markkina-arvon yleisen laskun vuoksi.
- EKP:n toimintakulut (poistot mukaan luettuina) olivat 954 miljoonaa euroa vuonna 2016 (864 miljoonaa euroa vuonna 2015). Kulujen kasvu johtui siitä, että yhteiseen valvontamekanismiin liittyvät kustannukset kasvoivat. Valvontatehtävistä aiheutuvat kustannukset katetaan kokonaisuudessaan valvottavilta yhteisöiltä perittävillä valvontamaksuilla. Kaiken kaikkiaan muut tuotot siis kasvoivat 422 miljoonaan euroon (320 miljoonaa euroa vuonna 2015).

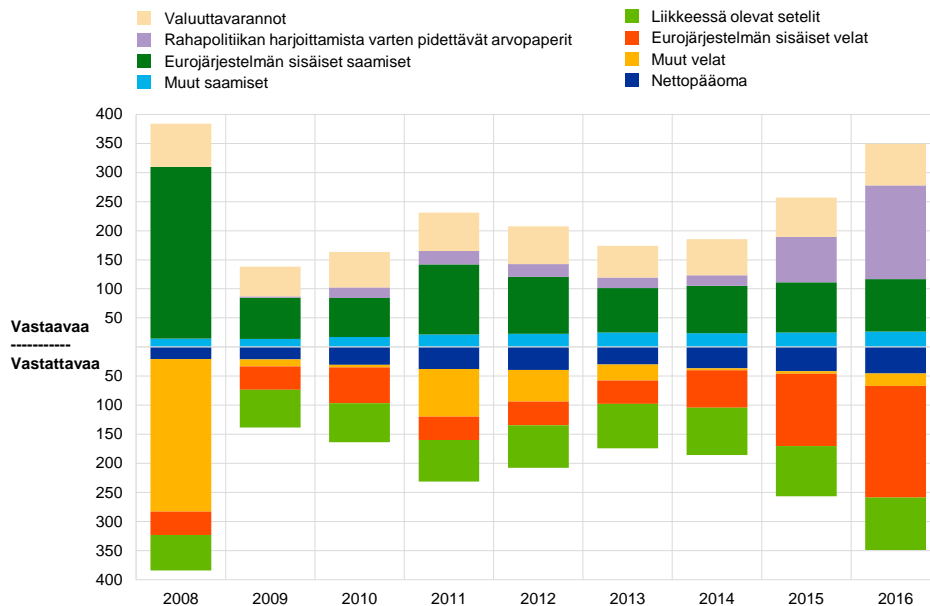
7 EKP:n tilinpäätöksen kehitys pitkällä aikavälillä

Kuvioissa 3 ja 4 esitetään EKP:n taseen ja tuloslaskelman sekä eräiden niiden erien kehitys vuosina 2008–2016.

Kuvio 3.

EKP:n taseen kehitys vuosina 2008–2016¹⁷

(mrd. euroa)

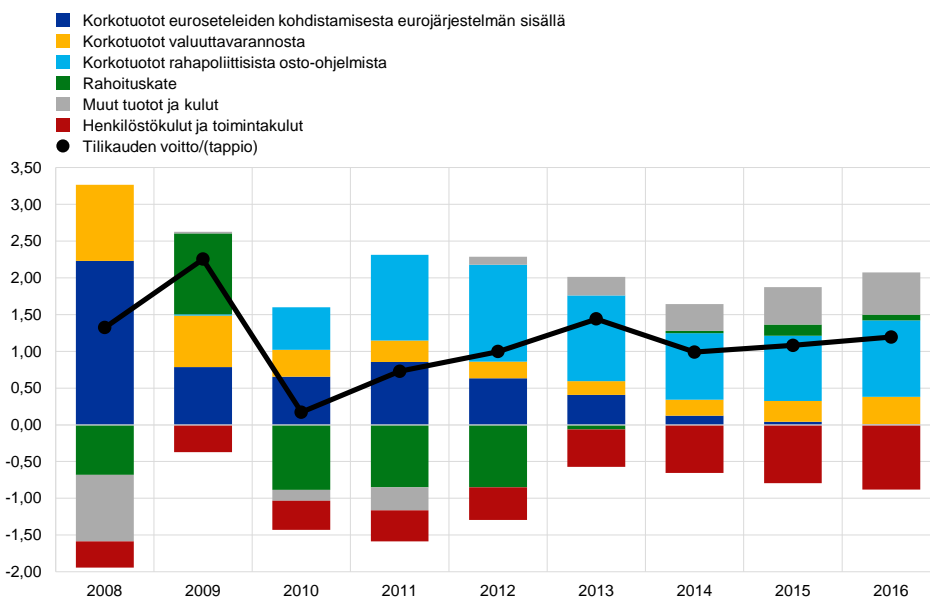

Lähde: EKP.

Kuvio 4.

EKP:n tuloslaskelman kehitys vuosina 2008–2016

(mrd. euroa)

Lähde: EKP.

EKP:n tase supistui ajanjaksolla 2008–2014 pääasiassa siksi, että eurojärjestelmän Yhdysvaltain dollarin määräisissä operaatioissa tarjoaman likviditeetin määrä

¹⁷ Vuoden lopun tietoja.

pienentyi sitä mukaa kuin eurojärjestelmän vastapuolten dollarimääräisen rahoituksen saanti helpottui. Näin EKP:n saamiset eurojärjestelmän keskuspankeilta sekä sen muut velat pienenivät. Vuoden 2014 neljännellä neljänneksellä EKP:n tase alkoi jälleen kasvaa omaisuusvakuudellisten arvopaperien osto-ohjelmassa ja kolmannessa katettujen joukkolainojen osto-ohjelmassa tehtyjen arvopaperiostojen myötä. Taseen kasvu jatkui vuosina 2015 ja 2016, kun julkisen sektorin velkapapereiden osto-ohjelmassa hankittiin euroalueen valtioiden, alue- ja paikallishallinnon sekä valtiosidonnaisten laitosten liikkeeseen laskemia arvopapereita. Osto-ohjelmissa tehdyt arvopaperiostot selvitettiin TARGET2-tilien välityksellä, mikä kasvatti eurojärjestelmän sisäisiä velkoja.

EKP:n nettovoiton määrään samalla ajanjaksolla vaikuttivat seuraavat seikat:

- Perusrahoitusoperaatioiden korko laski, mikä pienensi merkittävästi EKP:n seignioragetuloa. Vuonna 2016 keskimääräinen korko oli 0,01 %, kun se vuonna 2008 oli 4 %. Korkotuotot liikkeessä olevista seteleistä supistuivat ajanjaksolla 2008–2016 korkoeron vuoksi 2,2 miljardista eurosta 0,01 miljardiin euroon.
- Valuuttakurssi-, korko- ja luottoriskin sekä kullan hintariskiä varten tehtyä yleistä riskivarausta kartutettiin kaikkiaan 3,5 miljardilla eurolla, erityisesti vuosina 2010–2012. Varauksen kartuttaminen pienensi tilikausien voittoa vastaavasti.
- Valuuttavarannoista kertyvä korkotuotto on vähitellen pienentynyt pääasiassa siksi, että Yhdysvaltain dollarin määräisten sijoitusten tuotot ja siten myös Yhdysvaltain dollareista koostuvan salkun korkotuotot ovat supistuneet. Nettotuotot valuuttavarannosta olivat vuonna 2008 vielä 1,0 miljardia euroa mutta vuonna 2013 enää 0,2 miljardia euroa. Kolmen viime vuoden aikana korkotuotot ovat kuitenkin jälleen kasvaneet, ja vuonna 2016 nettotuotot olivat 0,4 miljardia euroa.
- Rahapoliittisissa osto-ohjelmissa hankittujen arvopaperien osuus EKP:n kokonaiskorkokatteesta on vuodesta 2010 lähtien ollut keskimäärin 57 %.
- Vuonna 2014 perustettu yhteinen valvontamekanismi on kasvattanut henkilöstökuluja ja toimintakuluja merkittävästi. Valvontatehtävistä aiheutuvat kustannukset katetaan kuitenkin kokonaisuudessaan valvottavilta yhteisöiltä perittävillä vuosittaisilla valvontamaksuilla.

EKP:n tilinpäätös

Tase 31.12.2016

VASTAAVA	Liitetietojen kohta nro	2016 €	2015 €
Kulta ja kultasaamiset	1	17 820 761 460	15 794 976 324
Valuuttamääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta	2		
Saamiset Kansainväliseltä valuuttarahastolta (IMF)	2.1	716 225 836	714 825 534
Pankkitalletukset, arvopaperisijoitukset ja muut valuuttamääräiset saamiset	2.2	50 420 927 403	49 030 207 257
		51 137 153 239	49 745 032 791
Valuuttamääräiset saamiset euroalueelta	2.2	2 472 936 063	1 862 714 832
Muut euromääräiset saamiset euroalueen luottolaitoksilta	3	98 603 066	52 711 983
Euromääräiset arvopaperit euroalueelta	4		
Rahapolitiikan harjoittamista varten pidettävät arvopaperit	4.1	160 815 274 667	77 808 651 858
Eurojärjestelmän sisäiset saamiset	5		
Euroseteleiden kohdistamiseen eurojärjestelmässä liittyvät saamiset	5.1	90 097 085 330	86 674 472 505
Muut saamiset	6		
Aineellinen ja aineeton käyttöomaisuus	6.1	1 239 325 587	1 263 646 830
Muut rahoitusvarat	6.2	20 618 929 223	20 423 917 583
Taseen ulkopuolisten erien arvostuserot	6.3	839 030 321	518 960 866
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	6.4	2 045 522 937	1 320 068 350
Sekalaiset erät	6.5	1 799 777 235	1 180 224 603
		26 542 585 303	24 706 818 232
Vastaavaa yhteensä		348 984 399 128	256 645 378 525

VASTATTAVAA	Liitetietojen kohta nro	2016 €	2015 €
Liikkeessä olevat setelit	7	90 097 085 330	86 674 472 505
Muut euromääräiset velat euroalueen luottolaitoksille	8	1 851 610 500	0
Euromääräiset velat muille euroalueella oleville	9		
Muut velat	9.1	1 060 000 000	1 026 000 000
Euromääräiset velat euroalueen ulkopuolelle	10	16 730 644 177	2 330 804 192
Eurojärjestelmän sisäiset velat	11		
Valuuttavarantojen siirtoja vastaavat velat	11.1	40 792 608 418	40 792 608 418
Muut velat eurojärjestelmän sisällä (netto)	11.2	151 201 250 612	83 083 520 309
		191 993 859 030	123 876 128 727
Muut velat	12		
Taseen ulkopuolisten erien arvostuserot	12.1	660 781 618	392 788 148
Siirtovelat ja saadut ennakot	12.2	69 045 958	95 543 989
Sekalaiset erät	12.3	1 255 559 836	891 555 907
		1 985 387 412	1 379 888 044
Varaukset	13	7 706 359 686	7 703 394 185
Arvonmuutostilit	14	28 626 267 808	24 832 823 174
Pääoma ja rahastot	15		
Pääoma	15.1	7 740 076 935	7 740 076 935
Tilikauden voitto		1 193 108 250	1 081 790 763
Vastattavaa yhteensä		348 984 399 128	256 645 378 525

Tuloslaskelma vuodelta 2016

	Liitetietojen kohta nro	2016 €	2015 €
Korkotuotot valuuttavarannosta	22.1	370 441 770	283 205 941
Korkotuotot euroseteleiden kohdistamisesta eurojärjestelmän sisällä	22.2	8 920 896	41 991 105
Muut korkotuotot	22.4	1 604 648 023	1 732 919 191
<i>Korkotuotot</i>		<i>1 984 010 689</i>	<i>2 058 116 237</i>
Valuuttavarantojen siirtoihin liittyvien kansallisten keskuspankkien saamisten korko	22.3	(3 611 845)	(17 576 514)
Muut korkomenot	22.4	(332 020 205)	(565 387 082)
<i>Korkomenot</i>		<i>(335 632 050)</i>	<i>(582 963 596)</i>
Korkokate	22	1 648 378 639	1 475 152 641
Rahoitustoiminnan realisoituneet voitot/tappiot	23	224 541 742	214 433 730
Rahoitusvarojen ja valuuttaposition arvonlennukset	24	(148 172 010)	(64 053 217)
Siirto varauksista/varauksiin valuuttakurssi-, korko- ja luottoriskiä sekä kullan hintariskiä varten		0	0
Rahoituskate		76 369 732	150 380 513
Maksukate	25	371 322 769	268 332 261
Tuotot kantaosakkeista ja voitto-osuuksista	26	869 976	908 109
Muut tuotot	27	50 000 263	51 023 378
Tuotot yhteensä		2 146 941 379	1 945 796 902
Henkilöstökulut	28	(466 540 231)	(440 844 142)
Toimintakulut	29	(414 207 622)	(351 014 617)
Poistot aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä		(64 769 605)	(64 017 361)
Ulkoistettu setelinvalmistus	30	(8 315 671)	(8 130 019)
Tilikauden voitto		1 193 108 250	1 081 790 763

Frankfurt am Main, 7.2.2017

Euroopan keskuspankki

Mario Draghi
Pääjohtaja

Kirjanpitoperiaatteet¹⁸

Tilinpäätöksen muoto ja esitystapa

EKP:n tilinpäätöstä laadittaessa on noudatettu seuraavassa selostettavia kirjanpitoperiaatteita.¹⁹ EKP:n neuvosto katsoo, että näiden periaatteiden mukainen tilinpäätös antaa riittävät tiedot ja kuvastaa keskuspankin toiminnan luonnetta.

Kirjanpitoperiaatteet

Tilinpäätöstä laadittaessa on noudatettu seuraavia periaatteita: todellisen taloudellisen tilanteen kuvaaminen avoimesti, varovaisuus, tilinpäätöksen jälkeisten tapahtumien huomioon ottaminen, olennaisuus, suoriteperiaate, toiminnan jatkuvuus, johdonmukaisuus ja vertailtavuus.

Saamisten ja velkojen kirjaaminen

Saamiset ja velat kirjataan taseeseen vain, jos niihin tulevaisuudessa liittyvän taloudellisen edun voidaan odottaa todennäköisesti tulevan EKP:lle tai poistuvan EKP:ltä, jos niihin liittyvät riskit ja edut ovat oleellisilta osiltaan siirtyneet EKP:lle ja jos saamisen hinta tai arvo EKP:lle tai veloitteen suuruus voidaan mitata luotettavasti.

Kirjaamisperuste

Liiketapahtumat kirjataan taseeseen hankintahintaan. Jälkimarkkinakelpoiset arvopaperit (paitsi rahapoliittisista syistä hallussa pidettävät arvopaperit), kulta ja kaikki muut valuuttamääräiset tase-erät ja taseen ulkopuoliset erät arvostetaan markkinahintaan.

Rahoitusomaisuuteen ja -velkoihin liittyvät tapahtumat kirjataan taseeseen tapahtuman arvopäivänä.

Valuuttamääräisiin rahoitusinstrumentteihin (arvopaperien avistakauppaa lukuun ottamatta) liittyvät liiketoimet kirjataan taseen ulkopuolisille tileille kaupantekopäivänä. Maksun suorituspäivänä taseen ulkopuoliset kirjaukset peruutetaan ja liiketoimet kirjataan tasetileille. Valuutan ostot ja myynnit vaikuttavat nettovaluuttaposition kaupantekopäivänä, ja nettomyynneistä realisoitunut tulos

¹⁸ EKP:n kirjanpitoperiaatteet on määritelty yksityiskohtaisesti Euroopan keskuspankin tilinpäätöksestä 3.11.2016 annetussa päätöksessä (EU) 2016/2247 (EKP/2016/35) (EUVL L 347, 20.12.2016, s. 1).

¹⁹ Kirjanpitoperiaatteet noudattavat EKP:n perussäännön artiklaa 26.4, jossa edellytetään, että eurojärjestelmän liiketapahtumien kirjaamisessa ja raportoinnissa sovelletaan yhdenmukaistettuja sääntöjä. Kirjanpitoperiaatteita arvioidaan säännöllisesti ja tarkistetaan tarpeen mukaan.

lasketaan kaupantekopäivänä. Valuuttamääräisiin rahoitusinstrumentteihin liittyvä korkosaaminen ja -velka, preemio ja diskontto lasketaan ja kirjataan päivittäin, ja kaikki edellä mainitut jaksotukset vaikuttavat valuuttaposition päivittäin.

Kulta ja valuuttamääräiset erät

Valuuttamääräiset saamiset ja velat on tilinpäätöksessä muunnettu euroiksi käyttäen tilinpäätöspäivän kurssveja. Tuotot ja kulut on muunnettu euroiksi kirjauspäivän kurssiin. Valuuttamääräisten tase-erien ja taseen ulkopuolisten erien arvostus on tehty valuuttakohtaisesti.

Valuuttamääräisten saamisten ja velkojen arvostus markkinahintaan käsitellään erillään valuuttojen markkinakurssi-arvostuksesta.

Kulta on arvostettu tasepäivän markkinahintaan. Hinta- ja kurssimuutoksista johtuvat kullan arvostuserot on käsitelty yhtenä eränä. Kulta on arvostettu kultaunssin euromääräiseen hintaan, joka on johdettu vuoden 2016 arvostuksessa euron dollarikurssista 30.12.2016.

Erityinen nosto-oikeus (SDR) määritellään valuuttakorin perusteella. EKP:n vuoden lopun (30.12.2016) SDR-saldon arvostuksessa käytettiin viiden tärkeimmän valuutan (Yhdysvaltain dollari, euro, Japanin jeni, Englannin punta ja Kiinan renminbi) muodostaman valuuttakorin painotettua euroarvoa.

Arvopaperit

Rahapolitiikan harjoittamista varten pidettävät arvopaperit

Rahapolitiikan harjoittamista varten pidettävät arvopaperit on arvostettu jaksotetun hankintamenon perusteella ja vähennettynä mahdollisella arvon alentumisella.

Muut arvopaperit

Jälkimarkkinakelpoiset arvopaperit (paitsi rahapolitiikan harjoittamista varten pidettävät arvopaperit) ja vastaavat saamiset on arvostettu arvopaperikohtaisesti joko tilinpäätöspäivän markkinoiden keskihinnan tai tilinpäätöspäivän tuottokäyrän perusteella. Arvopapereihin sisältyviä optioita ei ole arvostettu erikseen.

Vuoden 2016 arvostuksessa on käytetty markkinoiden keskihintaa 30.12.2016.

Epälikvidit kantaosakkeet sekä muut osakkeet ja osuudet, jotka edustavat pysyviä investointeja, on arvostettu hankintamenon perusteella ja vähennettynä mahdollisella arvon alentumisella.

Tuloslaskelmaan kirjaamisen periaatteet

Tuotot ja kulut kirjataan suoriteperiaatteella.²⁰ Valuuttojen, kullan ja arvopaperien myynnistä johtuneet realisoituneet voitot ja tappiot kirjataan tuloslaskelmaan. Tällaiset realisoituneet voitot ja tappiot lasketaan tase-erittäin keskihinnan menetelmällä.

Realisoitumattomia voittoja ei kirjata tuotoiksi, vaan ne siirretään suoraan taseen arvomuutostilille.

Realisoitumattomat tappiot kirjataan tuloslaskelmaan, jos ne vuoden lopussa ylittävät aiemmat vastaavalle arvomuutostilille kirjatut arvostusvoitot. Tiettyyn arvopaperiin, valuuttaan tai kultaan liittyviä realisoitumattomia tappioita ei voi kattaa toisiin arvopapereihin, valuuttoihin tai kultaan liittyvillä realisoitumattomilla voitoilla. Kun erästä kirjataan tuloslaskelmaan realisoitumattomia tappioita, erän keskihinta muutetaan samaksi kuin vuoden lopun valuuttakurssi tai markkinahinta. Tuloslaskelmaan vuoden lopussa kirjattavat koronvaihtosopimukseen liittyvät realisoitumattomat tappiot jaksotetaan seuraaville vuosille.

Arvon alentumisesta aiheutuneet tappiot kirjataan tuloslaskelmaan, eikä niitä peruta seuraavina vuosina, paitsi jos arvo alkaa nousta ja arvonnousu voidaan yhdistää johonkin arvon alentumisen kirjaamisen jälkeiseen selkeään tapahtumaan.

Arvopapereihin liittyvät preemiot ja diskontot jaksotetaan arvopaperien sopimusehtojen mukaiselle jäljellä olevalle juoksuajalle.

Käänteisoperaatiot

Käänteisoperaatiot ovat operaatioita, joissa EKP ostaa tai myy arvopapereita takaisinosopimuksen perusteella, tai luotto-operaatioita vakuutta vastaan.

Reposopimuksella arvopaperit myydään käteistä vastaan ja samanaikaisesti sovitaan näiden arvopaperien takaisinososta tiettyyn hintaan ennalta määrättyinä päivinä. Reposopimukset kirjataan taseen vastattavaa-puolelle vakuudellisina luottoina. Reposopimuksilla mydyt arvopaperit pysyvät EKP:n taseessa.

Käänteisellä reposopimuksella arvopaperit ostetaan käteistä vastaan ja samanaikaisesti sovitaan näiden arvopaperien takaisinmyynnistä tiettyyn hintaan ennalta määrättyinä päivinä. Käänteiset reposopimukset kirjataan taseen vastaavaa-puolelle vakuudellisina talletuksina, mutta niitä ei sisällytetä EKP:n hallussa oleviin arvopapereihin.

Erikoistuneiden laitosten tarjoamiin palveluihin liittyvät käänteisoperaatiot (myös arvopaperilainaukset) kirjataan taseeseen vaikuttavina vain silloin, kun kyseessä ovat tapahtumat, joissa EKP:lle annetaan vakuus käteisenä rahana eikä käteistä sijoiteta edelleen.

²⁰ Hallinnollisten siirtyvien erien ja varauksien kirjaamisessa sovelletaan 100 000 euron alarajaa.

Taseen ulkopuoliset erät

Valuuttainstrumentit eli valuuttatermiinit, valuutanvaihtosopimusten termiinipäät ja muut instrumentit, joihin liittyy valuutanvaihto tulevaisuudessa, luetaan nettovaluuttaposition valuuttakurssivoittoja ja -tappioita laskettaessa.

Korkoinstrumentit arvostetaan tase-erittäin. Avoimien korkofutuurisopimusten ja keskusvastapuolen välityksellä selvitettävien koronvaihtosopimusten päivittäiset arvonmuutokset kirjataan tuloslaskelmaan. Arvopaperien termiinkauppojen ja muuten kuin keskusvastapuolen välityksellä selvitettävien koronvaihtosopimusten arvostus EKP:ssä perustuu yleisesti hyväksytyihin arvostusmenetelmiin, joissa käytetään saatavissa olevia markkinahintoja ja -korkoja sekä diskonttotekijöitä maksun suorituspäivästä arvostuspäivään.

Tilinpäätöksen jälkeiset tapahtumat

Saamiset ja velat tulee päivittää, mikäli käy ilmi tilinpäätöspäivän jälkeen mutta ennen päivää, jolloin johtokunta antaa luvan toimittaa tilinpäätöksen EKP:n neuvoston hyväksyttäväksi, että jokin tapahtuma vaikuttaa olennaisesti saamisten ja velkojen arvoon tilinpäätöspäivänä.

Merkittävät tilinpäätöksen jälkeiset tapahtumat, jotka eivät vaikuta saamisten ja velkojen arvoon tilinpäätöspäivänä, esitetään taseen liitetiedoissa.

EKPJ:n/eurojärjestelmän sisäiset saamiset

EKPJ:n sisäisiä saamia ja velkoja aiheutuu pääasiassa EU-maasta toiseen suoritettavista euromääräisistä maksuista, joiden katteensiirto suoritetaan keskuspankkirahassa. Maksujen alullepanijat ovat useimmiten yksityisen sektorin toimijoita (luottolaitoksia, yrityksiä ja yksityishenkilöitä), ja katteensiirto suoritetaan TARGET2-järjestelmässä eli Euroopan laajuudessa automatisoidussa reaaliaikaisessa bruttomaksujärjestelmässä (Trans-European Automated Real-time Gross settlement Express Transfer). Maksuista syntyy kahdenvälisiä saamia ja velkoja EU:n keskuspankkien toisilleen pitämällä TARGET2-tileillä. Nämä kahdenväliset saamiset ja velat nettoutetaan päivittäin niin, että EKP asettuu tapahtumassa kummankin osapuolen vastapuoleksi. Tämän jälkeen kullekin kansalliselle keskuspankille jää vain nettopositio EKP:hen nähden. Tämä EKP:n kirjanpidossa oleva positio on kunkin kansallisen keskuspankin nettosaaminen tai -velka EKPJ:hin nähden. TARGET2-järjestelmään liittyvät euroalueen kansallisten keskuspankkien saamiset EKP:ltä ja velat EKP:lle sekä muut eurojärjestelmän sisäiset euromääräiset saamiset ja velat (kuten ennakkovoitonjako kansallisille keskuspankeille) esitetään EKP:n taseessa yhtenä nettomääräisenä saamisena tai velkana erässä ”Muut saamiset/velat eurojärjestelmän sisällä (netto)”. Euroalueen ulkopuolisten EU-maiden kansallisten keskuspankkien TARGET2-järjestelmään

osallistumiseen²¹ liittyvät saamiset EKP:ltä ja velat EKP:lle esitetään erässä "Euromääräiset velat euroalueen ulkopuolelle".

Euroseteleiden kohdistamisesta eurojärjestelmässä syntyvä nettosaaminen esitetään yhtenä omaisuuseränä erässä "Euroseteleiden kohdistamiseen eurojärjestelmässä liittyvät saamiset" (ks. kirjanpitoperiaatteiden kohta "Liikkeessä olevat setelit").

Eurojärjestelmään liittyvien keskuspankkien valuuttavarantojen siirrosta EKP:lle syntyneet eurojärjestelmän sisäiset velat ovat euromääräisiä, ja ne esitetään erässä "Valuuttavarantojen siirtoja vastaavat velat".

Käyttöomaisuuden käsittely

Aineellinen ja aineeton käyttöomaisuus (paitsi maa-alueet ja taideteokset) arvostetaan hankintahintaan vähennettynä poistoilla. Maa-alueet ja taideteokset arvostetaan hankintahintaan. EKP:n päärakennukseen liittyvät kustannukset kirjataan taseeseen kunkin käyttöomaisuuserän alle, ja omaisuuserät poistetaan niiden arvioidun käyttöajan mukaan. Poistot on laskettu tasapoistomenetelmällä. Tasapoistot tehdään käyttöomaisuuden odotettuna käyttöaikana siten, että poistojen kirjaus alkaa omaisuuden käyttöönottoa seuraavan vuosineljänneksen alusta. Arvioidut käyttöajat ovat seuraavat:

Rakennukset	20, 25 tai 50 vuotta
Rakennelmat	10 tai 15 vuotta
Koneet	4, 10 tai 15 vuotta
ATK-laitteet ja ohjelmistot sekä moottoriajoneuvot	4 vuotta
Kalusteet	10 vuotta

EKP:n vuokrattuihin toimitiloihin liittyvien aktivoitujen perusparannuskustannusten poistoaikaa on muutettu niin, että siinä otetaan huomioon tämän käyttöomaisuuden odotettuun käyttöaikaan vaikuttavat tapahtumat.

Käyttöomaisuus, jonka hankintahinta on alle 10 000 euroa, kirjataan kuluksi hankintavuonna.

Rakenteilla tai valmisteilla oleva poistokelpoinen käyttöomaisuus kirjataan erään "Rakenteilla oleva omaisuus", ja se siirretään muihin käyttöomaisuuseriin sitten, kun omaisuus on käytettävissä.

²¹ Euroalueen ulkopuolisten EU-maiden kansallisista keskuspankeista TARGET2-järjestelmään osallistuivat 31.12.2016 Bulgarian, Tanskan, Kroatian, Puolan ja Romanian keskuspankit.

EKP:n eläkejärjestelmä, muut työsuhteen päättymisen jälkeen maksettavat etuudet sekä muut pitkäaikaiset etuudet

EKP:llä on työntekijöilleen, johtokuntansa jäsenille ja EKP:n palveluksessa oleville valvontaelimen jäsenille omat etuuspohjaiset eläkejärjestelmät.

Työntekijöiden eläkejärjestelmän varat on sijoitettu pitkän koron etuusrahastoon. Eläkejärjestelmän etuuspohjainen osa muodostuu pakollisista eläkemaksuista (työntekijän osuus 7,4 % peruspalkasta ja työnantajan osuus 20,7 %). Järjestelmässä on lisäksi maksuperusteinen osa, jossa työntekijät voivat kerätä lisäeläkettä maksamalla vapaaehtoisia eläkemaksuja.²² Lisäeläke määräytyy maksettujen vapaaehtoisten eläkemaksujen ja niiden sijoittamisesta kertyneiden tuottojen perusteella.

EKP:n johtokunnan jäsenten ja EKP:n palveluksessa olevien valvontaelimen jäsenten työsuhteen päättymisen jälkeisiin etuuksiin ja muihin pitkäaikaisuuksiin liittyvät järjestelyt ovat rahastoimattomia. Eläkkeitä lukuun ottamatta myös työntekijöiden työsuhteen päättymisen jälkeisiin etuuksiin ja muihin pitkäaikaisuuksiin liittyvät järjestelyt ovat rahastoimattomia.

Etuuspohjainen nettovelka

Etuuspohjaisesta järjestelystä kirjataan taseen vastattavaa-puolen erään ”Muut velat” eläkevelvoitteen nykyarvo tasepäivänä vähennettynä eläkerahastossa velvoitteen kattamista varten olevien varojen käyvällä arvolla.

Riippumattomat aktuaarit laskevat etuuspohjaisen järjestelyn eläkevelvoitteen vuosittain käyttäen ennakoitua etuusoikeyksikköön perustuvaa menetelmää. Etuuspohjaisen järjestelyn eläkevelvoitteen nykyarvo määritetään diskonttaamalla odotettavissa olevat tulevat kassavirrat. Diskonttokoron määrittämisessä käytetään luottokelpoisten yritysten liikkeeseen laskemien, maturiteetiltaan eläkevastuuta mahdollisimman hyvin vastaavien euromääräisten joukkovelkakirjalainojen markkinatuottoa tasepäivänä.

Vakuutusmatemaattisia voittoja ja tappioita voi aiheutua kokemukseräisistä tarkistuksista (jos toteutunut kehitys poikkeaa aiemmista vakuutusmatemaattisista olettamuksista) tai muutoksista vakuutusmatemaattisissa olettamuksissa.

²² Vapaaehtoisten eläkemaksujen pohjalta kertyneet varat voidaan käyttää eläkkeelle jäännin yhteydessä eläkkeen lisänä, joka siitä alkaen luetaan etuuspohjaiseen eläkevelvoitteeseen.

Etuuspohjaiset nettomenot

Etuuspohjaiset nettomenot eritellään tuloslaskelmaan kirjattaviin eriin sekä työsuhteen päättymisen jälkeisten etuuksien uudelleen määrittämisestä johtuviin eriin, jotka kirjataan taseen erään "Arvonmuutostilit".

Tuloslaskelmaan kuluksi kirjattava nettosumma sisältää seuraavat erät:

- (a) tilikauden työsuoritukseen perustuvat menot tarkasteltavan vuoden kertyvistä etuuksista
- (b) etuuspohjaisen nettovelan diskonttokoron mukainen nettokorko
- (c) muiden pitkäaikaisuuksien uudelleen määrittämisestä johtuvat erät kokonaisuudessaan.

Erään "Arvonmuutostilit" kirjattava nettosumma sisältää seuraavat erät:

- (a) etuuspohjaisen järjestelyn eläkevelvoitteeseen liittyvät vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot
- (b) eläkerahaston varojen toteutunut tuotto lukuun ottamatta etuuspohjaisen nettovelan nettokorkoon sisältyviä määriä
- (c) omaisuuserän enimmäismäärän vaikutuksen muutokset lukuun ottamatta etuuspohjaisen nettovelan nettokorkoon sisältyviä määriä.

Tilinpäätökseen kirjattava vastuu määritetään riippumattomien aktuaarien vuosittain suorittaman arvion perusteella.

Liikkeessä olevat setelit

EKP ja euroalueen kansalliset keskuspankit, jotka yhdessä muodostavat eurojärjestelmän, laskevat liikkeeseen euroseteleitä.²³ Liikkeessä olevien euroseteleiden kokonaisarvo kohdistetaan keskuspankeille kunkin kuukauden viimeisenä pankkipäivänä seteleiden jakoperusteen mukaisesti.²⁴

EKP:n osuus liikkeessä olevien euroseteleiden kokonaisarvosta on 8 %, ja se sisältyy taseen vastattavaa-puolen erään "Liikkeessä olevat setelit". EKP:n osuutta liikkeeseen laskettujen euroseteleiden kokonaismäärästä vastaavat sen saamiset kansallisilta keskuspankeilta. Nämä korolliset saamiset²⁵ esitetään "Eurojärjestelmän sisäiset saamiset" -erän alaerässä "Euroseteleiden kohdistamiseen

²³ Päätös EKP/2010/29, annettu 13 päivänä joulukuuta 2010, euroseteleiden liikkeeseenlaskusta (uudelleenlaadittu, EUVL L 35, 9.2.2011, s. 26), sellaisena kuin se on muutettuna.

²⁴ "Seteleiden jakoperusteella" tarkoitetaan prosenttiosuuksia, jotka saadaan, kun otetaan huomioon EKP:n osuus liikkeeseen laskettujen euroseteleiden kokonaismäärästä ja sovelletaan merkityn pääoman jakoperustetta kansallisten keskuspankkien osuuteen tästä kokonaismäärästä.

²⁵ Euroopan keskuspankin päätös (EU) 2016/2248, annettu 3 päivänä marraskuuta 2016, niiden jäsenvaltioiden kansallisten keskuspankkien, joiden rahayksikkö on euro, rahoitustulon jakamisesta (EKP/2016/36, uudelleenlaadittu) (EUVL L 347, 20.12.2016, s. 26).

eurojärjestelmässä liittyvät saamiset” (ks. kirjanpitoperiaatteiden kohta ”EKPJ:n/eurojärjestelmän sisäiset saamiset”). Näille saamisille kertyvä korko esitetään tuloslaskelman erässä ”Korkotuotot euroseteleiden kohdistamisesta eurojärjestelmän sisällä”.

Ennakkovoitonjako

EKP:n liikkeeseen lasketuista euroseteleistä sekä a) velkapaperiohjelmassa, b) kolmannessa katettujen joukkolainojen osto-ohjelmassa, c) omaisuusvakuudellisten arvopaperien osto-ohjelmassa ja d) julkisen sektorin velkapapereiden osto-ohjelmassa ostetuista arvopapereista saamaa yhteenlaskettua tuloa vastaava määrä jaetaan ennakkovoitonjakona euroalueen kansallisille keskuspankeille seuraavan vuoden tammikuussa, ellei EKP:n neuvosto päättä toisin.²⁶ Määrä jaetaan kokonaisuudessaan, ellei se ole suurempi kuin EKP:n kyseisen vuoden nettovoitto ja ellei EKP:n neuvosto päättä siirtää varoja valuuttakurssi-, korko- ja luottoriskin sekä kullan hintariskin varalta tehtyyn varukseen. EKP:n neuvosto voi myös päättä vähentää ennakkovoitonjakona jaettavasta määrästä euroseteleiden liikkeeseenlaskuun ja käsittelyyn liittyvät kulut.

Uudelleenluokitukset

Rahapolitiikan harjoittamista varten pidettävistä arvopapereista kertyneet korkotuotot (esim. kuponkikorko) ja korkokulut (esim. preemioiden jaksotus) on tähän asti esitetty bruttoperusteisesti erissä ”Muut korkotuotot” ja ”Muut korkomenot”. EKP on päättänyt, että vuodesta 2016 alkaen nämä korkotuotot ja -menot esitetään nettomääräisinä joko erässä ”Muut korkotuotot” tai erässä ”Muut korkomenot” sen mukaan, onko nettomäärä positiivinen vai negatiivinen. Näin yhtenäistetään rahapoliittisiin operaatioihin liittyvien korkotuottojen ja -menojen kirjaamista eurojärjestelmässä. Vertailuvuoden 2015 luvut on muutettu vastaamaan uutta esitystapaa.

	2015 (julkaistu) €	Uudelleenluokittelusta johtuva muutos €	Loppusumma muutettuna €
Muut korkotuotot	2 168 804 955	(435 885 764)	1 732 919 191
Muut korkomenot	(1 001 272 846)	435 885 764	(565 387 082)

Uudelleenluokituksella ei ole vaikutusta vuoden 2015 nettovoittoon.

²⁶ Euroopan keskuspankin päätös (EU) 2015/298, annettu 15 päivänä joulukuuta 2014, Euroopan keskuspankin tulon väliaikaisesta jakamisesta (EKP/2014/57, uudelleenlaadittu) (EUVL L 53, 25.2.2015, s. 24), sellaisena kuin se on muutettuna.

Muut seikat

Kun otetaan huomioon EKP:n asema keskuspankkina, kassavirtalaskelman julkaiseminen ei antaisi tilinpäätöksen lukijoille mitään oleellista lisätietoa.

EKPJ:n perussäännön artiklan 27 mukaisesti ja EKP:n neuvoston suosituksesta EU:n neuvosto on hyväksynyt Ernst & Young GmbH

Wirtschaftsprüfungsgesellschaftin (Stuttgart, Saksa) nimittämisen EKP:n ulkopuoliseksi tilintarkastajaksi viideksi vuodeksi tilikauden 2017 loppuun saakka.

Taseen liitetiedot

1 Kulta ja kultasaamiset

Tilinpäätöspäivänä 31.12.2016 EKP:llä oli hallussaan 16 229 522 unssia²⁷ kultaa. Määrä oli sama kuin vuoden 2015 lopussa, sillä EKP ei myynyt eikä ostanut kultaa vuonna 2016. EKP:n kultavarannon euroarvon nousu johtui kullan hinnan noususta vuonna 2016 (ks. kirjanpitoperiaatteiden kohta "Kulta ja valuuttamääräiset erät" ja liitetietojen kohta 14, "Arvonmuutostilit").

2 Valuuttamääräiset saamiset euroalueelta ja euroalueen ulkopuolelta

2.1 Saamiset Kansainväliseltä valuuttarahastolta (IMF)

Tässä tase-erässä ovat EKP:n erityisiin nosto-oikeuksiin perustuvat saamiset Kansainväliseltä valuuttarahastolta (IMF) 31.12.2016. Saamiset perustuvat EKP:n ja IMF:n väliseen kaksisuuntaiseen erityisten nosto-oikeuksien osto- ja myyntijärjestelyyn, jonka mukaan IMF:llä on valtuudet järjestää EKP:n puolesta erityisten nosto-oikeuksien ja euron välisiä kauppvoja nosto-oikeuksien määrälle asetettujen vähimmäis- ja enimmäisrajojen mukaisesti. Erityisiä nosto-oikeuksia käsitellään kirjanpidossa valuuttamääräisinä erinä (ks. kirjanpitoperiaatteiden kohta "Kulta ja valuuttamääräiset erät").

2.2 Pankkitalletukset, arvopaperisijoitukset ja muut valuuttamääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta sekä valuuttamääräiset saamiset euroalueelta

Näihin kahteen tase-erään sisältyvät talletukset pankeissa, myönnetyt valuuttamääräiset luotot sekä Yhdysvaltain dollarin ja Japanin jenin määräiset arvopaperisijoitukset.

Saamiset euroalueen ulkopuolelta	2016 €	2015 €	Muutos €
Sekkitilit	6 844 526 120	4 398 616 340	2 445 909 780
Rahamarkkinatalletukset	2 005 810 644	1 666 345 182	339 465 462
Käänteiset reposopimukset	503 747 273	831 266 648	(327 519 375)
Arvopaperisijoitukset	41 066 843 366	42 133 979 087	(1 067 135 721)
Yhteensä	50 420 927 403	49 030 207 257	1 390 720 146

²⁷ SI-yksiköinä kultavarannon massa on 504,8 tonnia.

Saamiset euroalueelta	2016 €	2015 €	Muutos €
Sekkitilit	1 211 369	953 098	258 271
Rahamarkkinatalletukset	1 964 182 715	1 861 761 734	102 420 981
Käänteiset reposopimukset	507 541 979	0	507 541 979
Arvopaperisijoitukset	0	0	0
Yhteensä	2 472 936 063	1 862 714 832	610 221 231

Näiden erien kasvu vuonna 2016 johtui pääasiassa Japanin jenin ja Yhdysvaltain dollarin vahvistumisesta suhteessa euroon.

Yhdysvaltain dollarin ja Japanin jenin määräiset EKP:n nettovaluuttavarannot²⁸ 31.12.2016 voidaan eritellä seuraavasti:

	2016 miljoonaa dollaria/jeniä	2015 miljoonaa dollaria/jeniä
Yhdysvaltain dollarin määräiset	46 759	46 382
Japanin jenin määräiset	1 091 844	1 085 596

3 Muut euromääräiset saamiset euroalueen luottolaitoksilta

Erä koostui 31.12.2016 euroalueen sekkitilitalletuksista.

4 Euromääräiset arvopaperit euroalueelta

4.1 Rahapolitiikan harjoittamista varten pidettävät arvopaperit

Erään sisältyivät 31.12.2016 EKP:n osana kolmea katettujen joukkolainojen osto-ohjelmaa, velkapaperiohjelmaa, omaisuusvakuudellisten arvopaperien osto-ohjelmaa ja julkisen sektorin velkapapereiden osto-ohjelmaa hankkimat arvopaperit.

Ensimmäisessä katettujen joukkolainojen osto-ohjelmassa joukkolainaostot saatiin päätökseen 30.6.2010, ja toinen katettujen joukkolainojen osto-ohjelma päättyi 31.10.2012. Velkapaperiohjelma lopetettiin 6.9.2012.

²⁸ Varanto on kunkin ulkomaanvaluutan määräisten saamisten ja velkojen erotus, joka arvostetaan. Saamiset ja velat kirjataan eriin "Valuuttamääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta", "Valuuttamääräiset saamiset euroalueelta", "Siirtosaamiset ja maksetut ennakot", "Taseen ulkopuolisten erien arvostuserot" (vastattavaa-puoli) ja "Siirtovelat ja saadut ennakot", ja niissä otetaan huomioon myös taseen ulkopuolisiin eriin kuuluvat valuuttasopimusten avista- ja termiinipäät. Valuuttamääräisten rahoitusinstrumenttien arvostusmuutoksista aiheutuvia voittoja ei oteta mukaan.

Vuonna 2016 eurojärjestelmän laajennettuun omaisuuserien osto-ohjelmaan²⁹ sisällytettiin uutena osana yrityssektorin velkapapereiden osto-ohjelma³⁰. Laajennettuun osto-ohjelmaan sisältyivät jo ennestään kolmas katettujen joukkolainojen osto-ohjelma, omaisuusvakuudellisten arvopaperien osto-ohjelma ja julkisen sektorin velkapapereiden osto-ohjelma. Vuoden 2016 aikana EKP:n neuvosto teki myös päätöksiä³¹ omaisuuserien osto-ohjelman kestosta ja kuukausittaisten ostojen määrästä: EKP:n ja kansallisten keskuspankkien yhteenlaskettujen keskimääräisten kuukausittaisten ostojen määrää lisättiin 60 miljardista eurosta 80 miljardiin euroon huhtikuusta 2016 alkaen, ja lisäksi päätettiin, että maaliskuun 2017 jälkeen ostoja tehdään 60 miljardin euron arvosta kuukaudessa joulukuun 2017 loppuun saakka ja tarvittaessa sen jälkeenkin, kunnes EKP:n neuvosto katsoo inflaatiovauhdin palautuvan kestävästi tavoitteen mukaiseksi.³² Ohjelmassa ostettujen omaisuuserien erääntyessä takaisin maksettava pääoma sijoitetaan uudelleen.

Osto-ohjelmissa hankitut arvopaperit arvostetaan jaksotetun hankintamenon perusteella ja vähennettynä mahdollisella arvon alentumisella (ks. kirjanpitoperiaatteiden kohta "Arvopaperit").

Alla on esitetty EKP:n hallussa olevien arvopaperien jaksotettu hankintameno sekä vertailun vuoksi myös niiden markkina-arvo³³, jota ei kirjata taseeseen eikä tuloslaskelmaan.

	2016 €		2015 €		Muutos €	
	Jaksotettu hankintameno	Markkina-arvo	Jaksotettu hankintameno	Markkina-arvo	Jaksotettu hankintameno	Markkina-arvo
Ensimmäinen katettujen joukkolainojen osto-ohjelma	1 032 305 522	1 098 106 253	1 786 194 503	1 898 990 705	(753 888 981)	(800 884 452)
Toinen katettujen joukkolainojen osto-ohjelma	690 875 649	743 629 978	933 230 549	1 013 540 352	(242 354 900)	(269 910 374)
Kolmas katettujen joukkolainojen osto-ohjelma	16 550 442 553	16 730 428 857	11 457 444 451	11 396 084 370	5 092 998 102	5 334 344 487
Velkapaperiohjelma	7 470 766 415	8 429 995 853	8 872 443 668	10 045 312 608	(1 401 677 253)	(1 615 316 755)
Omaisuusvakuudellisten arvopaperien osto-ohjelma	22 800 124 065	22 786 088 513	15 321 905 622	15 220 939 054	7 478 218 443	7 565 149 459
Julkisen sektorin velkapapereiden osto-ohjelma	112 270 760 463	112 958 545 591	39 437 433 065	39 372 318 024	72 833 327 398	73 586 227 567
Yhteensä	160 815 274 667	162 746 795 045	77 808 651 858	78 947 185 113	83 006 622 809	83 799 609 932

Ensimmäisessä ja toisessa katettujen joukkolainojen osto-ohjelmassa sekä velkapaperiohjelmassa hankittujen arvopaperien jaksotettuun hankintamenuon perustuvan arvon lasku johtui arvopaperien erääntymisestä.

EKP:n neuvosto arvioi osto-ohjelmissa hankittuihin arvopapereihin liittyvät taloudelliset riskit säännöllisesti.

²⁹ Laajennetusta omaisuuserien osto-ohjelmasta kerrotaan tarkemmin [EKP:n verkkosivuilla](#).

³⁰ Yrityssektorin velkapapereiden osto-ohjelmassa kansalliset keskuspankit voivat ostaa pankkisektoriin kuulumattomien euroalueen yritysten liikkeeseen laskemia euromääräisiä investointiluokan joukkovelkakirjoja. EKP ei tee arvopaperiostoja tässä ohjelmassa.

³¹ Päätöksistä on kerrottu tarkemmin EKP:n [10.3.2016](#) ja [8.12.2016](#) julkaisemissa lehdistötiedotteissa.

³² EKP:n hintavakaustavoitteena on hieman alle kahden prosentin inflaatiovauhti keskipitkällä aikavälillä.

³³ Markkina-arvot ovat suuntaa-antavia ja perustuvat markkinahintoihin. Jos markkinahintaa ei ole saatavilla, markkina-arvo on arvioitu eurojärjestelmän sisäisiä malleja käyttäen.

Vuoden lopun tietojen perusteella tehdään vuosittain arvonalentumistestit, ja EKP:n neuvosto hyväksyy ne. Testeissä arvioidaan ohjelmakohtaisesti tapahtumia, jotka saattaisivat johtaa arvopaperien arvon alentumiseen. Jos tällaisia tapahtumia havaitaan, tutkitaan perusteellisemmin, aiheutuuko niistä muutoksia arvopapereista odotettavissa olevaan kassavirtaan. Arvonalentumistestien tulosten perusteella ei rahapolitiikan harjoittamista varten pidettävistä arvopapereista kirjattu arvon alentumisesta johtuvia tappioita vuonna 2016.

5 Eurojärjestelmän sisäiset saamiset

5.1 Euroseteleiden kohdistamiseen eurojärjestelmässä liittyvät saamiset

Erään sisältyvät ne EKP:n saamiset kansallisilta keskuspankeilta, jotka syntyvät euroseteleiden kohdistamisesta eurojärjestelmän sisällä (ks. kirjanpitoperiaatteiden kohta "Liikkeessä olevat setelit"). Erälle lasketaan päivittäin korkoa, joka perustuu viimeisimpään käytettävissä olevaan eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatioiden marginaalikorkoon³⁴ (ks. liitetietojen kohta 22.2, "Korkotuotot euroseteleiden kohdistamisesta eurojärjestelmän sisällä").

6 Muut saamiset

6.1 Aineellinen ja aineeton käyttöomaisuus

Käyttöomaisuuteen sisältyivät 31.12.2016 seuraavat pääerät:

³⁴ Eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatioiden korko on 16.3.2016 lähtien ollut 0,00 %.

	2016 €	2015 €	Muutos €
Kustannuserä			
Maa-alueet ja rakennukset	1 011 662 911	1 027 242 937	(15 580 026)
Rakennelmat	221 888 762	219 897 386	1 991 376
ATK-laitteet ja ohjelmistot	88 893 887	77 350 193	11 543 694
Koneet, kalusteet ja moottoriajoneuvot	96 197 706	92 000 437	4 197 269
Rakenteilla oleva omaisuus	3 024 459	244 590	2 779 869
Muu käyttöomaisuus	9 713 742	9 453 181	260 561
Kustannukset yhteensä	1 431 381 467	1 426 188 724	5 192 743
Kertyneet poistot			
Maa-alueet ja rakennukset	(72 284 513)	(79 468 891)	7 184 378
Rakennelmat	(31 590 282)	(15 827 521)	(15 762 761)
ATK-laitteet ja ohjelmistot	(57 935 440)	(45 530 493)	(12 404 947)
Koneet, kalusteet ja moottoriajoneuvot	(29 107 438)	(20 831 615)	(8 275 823)
Muu käyttöomaisuus	(1 138 207)	(883 374)	(254 833)
Kertyneet poistot yhteensä	(192 055 880)	(162 541 894)	(29 513 986)
Kirjanpitoarvo (netto)	1 239 325 587	1 263 646 830	(24 321 243)

Nettomääräinen kustannusten väheneminen erässä ”Maa-alueet ja rakennukset” ja siihen liittyvissä kertyneissä poistoissa johtui pääasiassa siitä, että käytöstä poistettuun omaisuuteen liittyvät aktivoidut perusparannuskustannukset kirjattiin pois taseesta.

6.2 Muut rahoitusvarat

Erä sisältää pääasiassa EKP:n omien varojen sijoitukset³⁵ EKP:n pääoman ja rahastojen sekä valuuttakurssi-, korko- ja luottoriskin sekä kullan hintariskin varalle luodun varauksen vastaerinä. Siihen sisältyy myös 3 211 Kansainvälisen järjestelypankin osaketta, jotka on kirjattu taseeseen hankintahintaan (41,8 miljoonaa euroa).

Muihin rahoitusvaroihin kuuluvat seuraavat erät:

³⁵ Osana EKP:n omien varojen sijoitussalkun hoitoa tehdyt takaisinostosopimukset kirjataan vastattavaapuolen erään ”Sekalaiset erät” (ks. liitetietojen kohta 12.3, ”Sekalaiset erät”).

	2016 €	2015 €	Muutos €
Euromääräiset sekkitilitalletukset	30 000	30 000	-
Euromääräiset arvopaperit	19 113 074 101	19 192 975 459	(79 901 358)
Euromääräiset käänteiset reposopimukset	1 463 994 460	1 188 997 789	274 996 671
Muu rahoitusomaisuus	41 830 662	41 914 335	(83 673)
Yhteensä	20 618 929 223	20 423 917 583	195 011 640

Nettomääräinen lisäys erässä vuonna 2016 johtui pääasiassa siitä, että omien varojen sijoitusten korkotuotot sijoitettiin uudelleen osana omia varoja.

6.3 Taseen ulkopuolisten erien arvostuserot

Tämä erä koostuu pääasiassa 31.12.2016 avoinna olleiden valuuttaswap- ja -termiinisopimusten arvostusmuutoksista (ks. liitetietojen kohta 19, "Valuuttaswap- ja -termiinisopimukset"). Arvostusmuutokset syntyvät, kun sopimukset muunnetaan euromääräisiksi tasepäivän valuuttakurssiin. Tämä euroarvo voi poiketa siitä arvosta, joka saadaan muuntamalla sopimukset euromääräisiksi kunkin valuutan tasepäivän keskikurssiin (ks. kirjanpitoperiaatteiden kohdat "Taseen ulkopuoliset erät" ja "Kulta ja valuuttamääräiset erät").

Erään kuuluvat myös avoinna olevien koronvaihtosopimusten arvostusvoitot (ks. liitetietojen kohta 18, "Koronvaihtosopimukset").

6.4 Siirtosaamiset ja maksetut ennakot

Vuonna 2016 erään sisältyi 1 924,5 miljoonaa euroa arvopapereista kertyneitä korkosaamisia (ml. hankinnan yhteydessä maksetut korot) (1 186,6 miljoonaa euroa vuonna 2015; ks. liitetietojen kohta 2.2, "Pankkitalletukset, arvopaperisijoitukset ja muut valuuttamääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta sekä valuuttamääräiset saamiset euroalueelta", kohta 4, "Euromääräiset arvopaperit euroalueelta", sekä kohta 6.2, "Muut rahoitusvarat").

Erään kirjataan myös eurojärjestelmän yhteisistä hankkeista kertyneitä tuottoja (ks. liitetietojen kohta 27, "Muut tuotot"), muusta rahoitusomaisuudesta kertyneitä korkotuottoja sekä maksettuja ennakoita.

6.5 Sekalaiset erät

Tähän erään sisältyivät EKP:n ennakkovoitonjaosta johtuvat saamiset (ks. kirjanpitoperiaatteiden kohta "Ennakkovoitonjako" sekä liitetietojen kohta 11.2, "Muut velat eurojärjestelmän sisällä (netto)").

Lisäksi erään sisältyi vuoden 2016 lopussa avoinna olleisiin valuuttaswap- ja -termiinisopimukseen liittyviä saamisia (tai velkoja), jotka aiheutuvat siitä, että sopimukset muunnetaan euromääräisiksi kunkin valuutan tasepäivän keskikurssiin,

jolloin niiden euroarvo voi poiketa siitä arvosta, jolla sopimukset on alun perin kirjattu (ks. kirjanpitoperiaatteiden kohta "Taseen ulkopuoliset erät").

7 Liikkeessä olevat setelit

Tämä erä sisältää EKP:n osuuden (8 %) liikkeessä olevista euroseteleistä (ks. kirjanpitoperiaatteiden kohta "Liikkeessä olevat setelit").

8 Muut euromääräiset velat euroalueen luottolaitoksille

EKP:n neuvosto päätti 8.12.2016, että lainatessaan julkisen sektorin velkapapereiden osto-ohjelmassa ostamia arvopapereita eurojärjestelmän keskuspankit voivat hyväksyä myös käteisvakuuksia, ilman että käteistä tarvitsee sijoittaa uudelleen. EKP:n hallussa olevien arvopaperien lainaamisesta huolehtii ulkopuolinen varainhoitaja.

Euroalueen luottolaitosten kanssa suoritettuja julkisen sektorin velkapapereiden osto-ohjelmassa hankittujen arvopaperien lainaustapahtumia oli avoinna 1,9 miljardin euron arvosta 31.12.2016. Vakuudeksi saatu käteinen siirrettiin TARGET2-tileille (ks. liitetietojen kohta 11.2, "Muut velat eurojärjestelmän sisällä (netto)"). Koska käteinen oli vuoden lopussa sijoittamatta, arvopaperilainausoperaatiot kirjattiin taseeseen (ks. kirjanpitoperiaatteiden kohta "Käänteisoperaatiot").³⁶

9 Euromääräiset velat muille euroalueella oleville

9.1 Muut velat

Erään sisältyy Euro Banking Associationin (EBA) jäsenpankkien talletuksia, joita käytetään TARGET2-järjestelmän kautta maksettujen EURO1-maksujen³⁷ vakuutena.

10 Euromääräiset velat euroalueen ulkopuolelle

Erään sisältyi 31.12.2016 yhteensä 9,5 miljardia euroa TARGET2-maksuista johtuvia tai niiden vastaeränä olevia euroalueen ulkopuolisten keskuspankkien saamia EKP:ltä (vuoden 2015 lopussa 1,5 miljardia euroa). Näiden saamisten kasvu

³⁶ Arvopaperilainausoperaatiot, joissa saatuja käteisvakuuksia ei ole sijoittamatta vuoden lopussa, kirjataan taseen ulkopuolisille tileille (ks. liitetietojen kohta 16, "Arvopaperilainaus").

³⁷ EURO1 on EBA:n ylläpitämä maksujärjestelmä.

vuonna 2016 johtui euroalueelta euroalueen ulkopuolelle maksetuista maksuista (ks. liitetietojen kohta 11.2, "Muut velat eurojärjestelmän sisällä (netto)").

Lisäksi tase-erään sisältyi pysyvään valuutanvaihtojärjestelyyn liittyvä 4,1 miljardin euron velka Yhdysvaltain keskuspankille (vuoden 2015 lopussa 0,8 miljardia euroa). EKP saa Yhdysvaltain keskuspankilta swap-operaatioissa Yhdysvaltain dollareita voidakseen tarjota lyhytaikaista dollarimääräistä rahoitusta eurojärjestelmän vastapuolille. EKP tekee samanaikaisesti swap-sopimuksia euroalueen maiden kansallisten keskuspankkien kanssa, ja nämä suorittavat saamillaan varoilla Yhdysvaltain dollarin määräisiä likviditeettiä lisääviä käänteisoperaatioita eurojärjestelmän vastapuolten kanssa. Swap-sopimuksista syntyy eurojärjestelmän sisäisiä saamisia EKP:n ja kansallisten keskuspankkien kesken (ks. liitetietojen kohta 11.2, "Muut saamiset eurojärjestelmän sisällä (netto)"). Swap-sopimuksista johtuvat saamiset Yhdysvaltain keskuspankilta ja euroalueen kansallisilta keskuspankeilta ja velat näille keskuspankeille kirjataan taseen ulkopuolisille tileille (ks. liitetietojen kohta 19, "Valuuttaswap- ja -termiinisopimukset").

Erään sisältyi lisäksi avoinna oleviin arvopaperilainaustapahtumiin liittyvä 3,1 miljardin euron velka (vuoden 2015 lopussa 0 euroa), joka johtui euroalueen ulkopuolelle lainattujen julkisen sektorin velkapapereiden vakuudeksi saadun käteisen siirtämisestä TARGET2-tileille (ks. liitetietojen kohta 8, "Muut euromääräiset velat euroalueen luottolaitoksille").

11 Eurojärjestelmän sisäiset velat

11.1 Valuuttavarantojen siirtoja vastaavat erät

Erään sisältyvät eurojärjestelmään liittymisen yhteydessä EKP:lle siirrettyihin varantoihin perustuvat velat euroalueen kansallisille keskuspankeille. Veloissa ei tapahtunut muutoksia vuonna 2016.

	1.1.2015 alkaen €
Nationale Bank van België/Banque Nationale de Belgique	1 435 910 943
Deutsche Bundesbank	10 429 623 058
Eesti Pank	111 729 611
Banc Ceannais na hÉireann/Central Bank of Ireland	672 637 756
Bank of Greece	1 178 260 606
Banco de España	5 123 393 758
Banque de France	8 216 994 286
Banca d'Italia	7 134 236 999
Central Bank of Cyprus	87 679 928
Latvijas Banka	163 479 892
Lietuvos bankas	239 453 710
Banque centrale du Luxembourg	117 640 617
Bank Ċentrali ta' Malta/Central Bank of Malta	37 552 276
De Nederlandsche Bank	2 320 070 006
Oesterreichische Nationalbank	1 137 636 925
Banco de Portugal	1 010 318 483
Banka Slovenije	200 220 853
Národná banka Slovenska	447 671 807
Suomen Pankki	728 096 904
Yhteensä	40 792 608 418

EKP maksaa varoille viimeisimpään käytettävissä olevaan eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatioiden marginaalikorkoon perustuvaa korkoa, joka lasketaan päivittäin, lukuun ottamatta korotonta kultavarantoa (ks. liitetietojen kohta 22.3, "Valuuttavarantojen siirtoihin liittyvien kansallisten keskuspankkien saamisten korko").

11.2 Muut velat eurojärjestelmän sisällä (netto)

Vuonna 2016 erään sisältyivät pääasiassa euroalueen kansallisten keskuspankkien TARGET2-maksuihin liittyvät saamiset EKP:ltä (ks. kirjanpitoperiaatteiden kohta "EKPJ:n/eurojärjestelmän sisäiset saamiset"). Erän nettomääräinen kasvu johtui pääasiassa laajennetussa omaisuuserien osto-ohjelmassa tehtyjen arvopaperiostojen selvittämisestä TARGET2-järjestelmässä (ks. liitetietojen kohta 4, "Euromääräiset arvopaperit euroalueelta"). Nettovelan kasvua hillitsivät 1) euroalueelta euroalueen ulkopuolelle maksettujen maksujen selvittäminen TARGET2-järjestelmässä (ks. liitetietojen kohta 10, "Euromääräiset velat euroalueen ulkopuolelle"), 2) julkisen sektorin velkapapereiden osto-ohjelmassa hankittujen arvopaperien lainausoperaatioissa saadut käteisvakuudet (ks. liitetietojen kohta 8, "Muut euromääräiset velat euroalueen luottolaitoksille"), 3) kansallisten keskuspankkien kanssa tehtyjen, Yhdysvaltain dollarin määräisiin likviditeettiä lisääviin operaatioihin liittyvien swap-sopimusten kannan kasvu ja 4) velkapaperiohjelmassa ja kahdessa ensimmäisessä katettujen joukkolainojen osto-ohjelmassa hankittujen arvopaperien erääntyminen, johon liittyvät maksut selvitettiin niin ikään TARGET2-järjestelmässä.

TARGET2-maksuihin liittyvien positioiden (paitsi dollarimääräisiin likviditeettiä lisääviin operaatioihin liittyvistä swap-sopimuksista aiheutuvien positioiden) korko lasketaan päivittäin viimeisimmän käytettävissä olevan eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatioiden marginaalikoron perusteella.

Erään sisältyvät myös EKP:n ennakkoitoijakoon liittyvät euroalueen kansallisten keskuspankkien saamiset (ks. kirjanpitoperiaatteiden kohta "Ennakkoitoijako").

	2016 €	2015 €
TARGET2-maksuihin liittyvät velat euroalueen kansallisille keskuspankeille	1 058 484 156 256	812 734 808 529
TARGET2-maksuihin liittyvät saamiset euroalueen kansallisilta keskuspankeilta	(908 249 140 203)	(730 463 422 714)
EKP:n ennakkoitoijakoon liittyvät velat euroalueen kansallisille keskuspankeille	966 234 559	812 134 494
Muut velat eurojärjestelmän sisällä (netto)	151 201 250 612	83 083 520 309

12 Muut velat

12.1 Taseen ulkopuolisten erien arvostuserot

Tämä erä koostuu pääasiassa 31.12.2016 avoinna olleiden valuuttaswap- ja -termiinisopimusten arvostusmuutoksista (ks. liitetietojen kohta 19, "Valuuttaswap- ja -termiinisopimukset"). Arvostusmuutokset syntyvät, kun sopimukset muunnetaan euromääräisiksi tasepäivän valuuttakurssiin. Tämä euroarvo voi poiketa siitä arvosta, joka saadaan muuntamalla sopimukset euromääräisiksi kunkin valuutan tasepäivän keskikurssiin (ks. kirjanpitoperiaatteiden kohdat "Taseen ulkopuoliset erät" ja "Kulta ja valuuttamääräiset erät").

Tähän erään kuuluvat myös avoinna olevien koronvaihtosopimusten arvostustappiot (ks. liitetietojen kohta 18, "Koronvaihtosopimukset").

12.2 Siirtovelat ja saadut ennakot

Vuoden 2016 lopussa erään sisältyi yhteiseen valvontamekanismiin liittyviä saatuja ennakkvoja (ks. liitetietojen kohta 25, "Maksukate") sekä hallinnollisia siirtyviä eriä ja rahoitusinstrumentteihin liittyviä siirtyviä eriä.

Erään sisältyi myös korkokuluja kansallisille keskuspankeille valuuttavarantojen siirrosta syntyneistä saamisista vuodelta 2016 (ks. liitetietojen kohta 11.1, "Valuuttavarantojen siirtoja vastaavat velat"). Korkomaksut suoritettiin tammikuussa 2017.

	2016 €	2015 €	Muutos €
Hallinnolliset siirtyvät erät	20 723 173	20 455 723	267 450
Rahoitusinstrumentit	3 621 142	2 191 753	1 429 389
Yhteiseen valvontamekanismiin liittyvät saadut ennakot	41 089 798	18 926 078	22 163 720
Valuuttavarantojen siirrot EKP:lle	3 611 845	17 576 514	(13 964 669)
TARGET2	-	36 393 921	(36 393 921)
Yhteensä	69 045 958	95 543 989	(26 498 031)

12.3 Muut

Vuonna 2016 erään sisältyi 31.12.2016 avoinna olleisiin valuuttaswap- ja -termiinisopimuksiin liittyviä velkoja (tai saamisia; ks. liitetietojen kohta 19, "Valuuttaswap- ja -termiinisopimukset"), jotka aiheutuvat siitä, että sopimukset muunnetaan euromääräisiksi kunkin valuutan tasepäivän keskikurssiin, jolloin niiden euroarvo voi poiketa siitä arvosta, jolla sopimukset on alun perin kirjattu (ks. kirjanpitoperiaatteiden kohta "Taseen ulkopuoliset erät").

Erään sisältyi myös EKP:n henkilöstön ja johtokunnan jäsenten sekä EKP:n palveluksessa olleiden valvontaelimen jäsenten työsuhteen päättymisen jälkeisiin etuuksiin ja muihin pitkäaikaisetuksiin liittyvä etuus pohjainen nettovelka.

*EKP:n eläkejärjestelmä, muut työsuhteen päättymisen jälkeen maksettavat etuudet sekä muut pitkäaikaisetuudet*³⁸

Tase

Taseeseen kirjattiin seuraavat työsuhteen päättymisen jälkeen maksettaviin etuuksiin ja muihin pitkäaikaisetuksiin liittyvät määrät:

	2016 Työntekijät milj. €	2016 Johtokunta ja valvontaelin milj. €	2016 Yhteensä milj. €	2015 Työntekijät milj. €	2015 Johtokunta ja valvontaelin milj. €	2015 Yhteensä milj. €
Velvoitteen nykyarvo	1 361,3	27,7	1 388,9	1 116,7	24,1	1 140,8
Eläkerahaston varojen käypä arvo	(878,0)	-	(878,0)	(755,3)	-	(755,3)
Taseeseen kirjattu etuus pohjainen nettovelka	483,3	27,7	510,9	361,4	24,1	385,5

Vuonna 2016 työntekijöiden eläkkeisiin liittyvän vastuun nykyarvo oli 1 361,3 miljoonaa euroa (1 116,7 miljoonaa euroa vuonna 2015). Siinä oli mukana muihin työsuhteen päättymisen jälkeisiin etuuksiin kuin eläkkeisiin sekä muihin pitkäaikaisetuksiin liittyviä rahastoimattomia etuuksia 187,0 miljoonaa euroa

³⁸ Pyöristysten vuoksi loppusummat eivät välttämättä täsmää tämän osan taulukoissa.

(155,9 miljoonaa euroa vuonna 2015). EKP:n johtokunnan ja valvontaelimen jäsenten työsuhteen päättymisen jälkeisiin etuuksiin ja muihin pitkäaikaisetuksiin liittyvät järjestelyt ovat myös rahastoimattomia.

Tuloslaskelma

Vuonna 2016 tuloslaskelmaan kirjattiin seuraavat määrät:

	2016 Työntekijät milj. €	2016 Johtokunta ja valvontaelin milj. €	2016 Yhteensä milj. €	2015 Työntekijät milj. €	2015 Johtokunta ja valvontaelin milj. €	2015 Yhteensä milj. €
Tilikauden työsuoritukseen perustuvat menot	104,4	1,6	106,0	120,0	1,9	121,9
Etuuspohjaisen nettovelan nettokorko	9,7	0,6	10,3	9,5	0,5	10,0
<i>Velvoitteesta johtuva meno</i>	29,1	0,6	29,8	22,9	0,5	23,4
<i>Eläkerahaston varojen tuotto</i>	(19,5)	-	(19,5)	(13,4)	-	(13,4)
Muiden pitkäaikaisetuksien uudelleen määrittämisestä johtuvat (voitot)/tappiot	0,6	0,1	0,7	2,6	(0,1)	2,5
Yhteensä (siirto erään "Henkilöstökulut")	114,6	2,4	117,0	132,1	2,3	134,4

Tilikauden työsuoritukseen perustuvat menot pienenevät 106,0 miljoonaan euroon vuonna 2016 (121,9 miljoonaa euroa vuonna 2015) pääasiassa siksi, että diskonttokorko nousi 2,5 prosenttiin vuonna 2015 (2 % vuonna 2014).³⁹

Etuuspohjaisen järjestelyn eläkevelvoitteen ja eläkerahaston varojen muutos sekä uudelleen määrittämisestä johtuvat muutokset

Etuuspohjaisen järjestelyn eläkevelvoitteen nykyarvo muuttui seuraavasti:

³⁹ Tilikauden työsuoritukseen perustuvien menojen arvioinnissa käytetään edellisvuoden diskonttokorkoa.

	2016 Työntekijät milj. €	2016 Johtokunta ja valvontaelin milj. €	2016 Yhteensä milj. €	2015 Työntekijät milj. €	2015 Johtokunta ja valvontaelin milj. €	2015 Yhteensä milj. €
Eläkevelvoite vuoden alussa	1 116,7	24,1	1 140,8	1 087,1	24,5	1 111,6
Tilikauden työsuoritukseen perustuvat menot	104,4	1,6	106,0	120,0	1,9	121,9
Eläkevelvoitteesta johtuva korkomeno	29,1	0,6	29,8	22,9	0,5	23,4
Eläkejärjestelmän osapuolten suorittamat maksut	19,5	0,2	19,8	21,7	0,2	21,9
Maksetut etuudet	(8,6)	(0,8)	(9,5)	(7,5)	(0,8)	(8,3)
Uudelleen määrittämisestä johtuvat (voitot)/tappiot	100,2	1,9	102,1	(127,5)	(2,2)	(129,7)
Eläkevelvoite vuoden lopussa	1 361,3	27,7	1 388,9	1 116,7	24,1	1 140,8

Etuuspohjaisen järjestelyn eläkevelvoitteen uudelleen määrittämisestä johtuvat tappiot olivat yhteensä 102,1 miljoonaa euroa vuonna 2016. Ne johtuivat pääasiassa diskonttokoron laskusta 2,0 prosenttiin vuonna 2016 (2,5 % vuonna 2015).

Työntekijöiden etuuspohjaisen eläkerahaston varojen käypä arvo muuttui vuonna 2016 seuraavasti:

	2016 milj. €	2015 milj. €
Eläkerahaston varojen käypä arvo vuoden alussa	755,3	651,9
Eläkerahaston varojen korkotuotto	19,5	13,4
Uudelleen määrittämisestä johtuvat voitot	44,7	26,8
Työnantajan eläkemaksut	45,0	46,9
Eläkejärjestelmän osapuolten suorittamat maksut	19,5	21,7
Maksetut etuudet	(6,0)	(5,4)
Eläkerahaston varojen käypä arvo vuoden lopussa	878,0	755,3

Eläkerahaston varojen uudelleen määrittämisestä johtuvat voitot vuosina 2016 ja 2015 johtuivat eläkerahasto-osuuksille kertyneistä odotettua suuremmista korkotuotoista.

EKP:n aktuaarien laatiman työntekijöiden eläkejärjestelmää (tilanne 31.12.2015) koskevan arviointilaskelman pohjalta EKP:n neuvosto päätti vuonna 2016 muun muassa, että EKP ei enää maksa 6,8 miljoonan euron vuotuisia lisämaksuja ja että EKP:n osuus työntekijöiden eläkejärjestelmään suoritettavista eläkemaksuista suurenee syyskuusta 2016 alkaen 20,7 prosenttiin peruspalkasta (aiemmin 19,5 %).⁴⁰ Päätösten seurauksena EKP:n maksamat eläkemaksut pienenevät nettomääräisesti vuonna 2016, vaikka eläkejärjestelmän osapuolten määrä kasvoi (ks. liitetietojen kohta 28, "Henkilöstökulut")

Uudelleen määrittämisestä johtuvat voitot/tappiot (ks. liitetietojen kohta 14, "Arvonmuutostilit") muuttuivat vuonna 2016 seuraavasti:

⁴⁰ Samassa yhteydessä EKP:n neuvosto päätti kasvattaa työntekijöiden maksuosuuden 7,4 prosenttiin peruspalkasta (aiemmin 6,7 %).

	2016 milj. €	2015 milj. €
Uudelleen määrittämisestä johtuvat voitot/(tappiot) vuoden alussa	(148,4)	(305,6)
Eurojärjestelmään liittyvien keskuspankkien suoritukset ⁴¹	0,0	(1,8)
Eläkerahaston varoihin liittyvät voitot	44,7	26,8
Velvoitteeseen liittyvät voitot/(tappiot)	(102,1)	129,7
Tuloslaskelmaan kirjatut tappiot	0,7	2,5
Erään "Arvonmuutostilit" kirjatut uudelleen määrittämisestä johtuvat voitot/(tappiot) vuoden lopussa	(205,1)	(148,4)

Käytetyt oletukset

Tässä kohdassa mainittuja arvostuksia valmistellessaan aktuaarit ovat käyttäneet johtokunnan kirjanpito- ja julkistamistarkoituksiin hyväksymiä oletuksia. Seuraavassa esitetään tärkeimmät eläkejärjestelmään liittyvien vastattavien laskemisessa käytetyt oletukset.

	2016 %	2015 %
Diskonttokorko	2,00	2,50
Eläkerahaston varojen odotettu tuotto ⁴²	3,00	3,50
Tulevat yleiset palkankorotukset ⁴³	2,00	2,00
Tulevat eläkekorotukset ⁴⁴	1,40	1,40

Työntekijöiden maksuperusteiseen osaan suorittamat vapaaehtoiset eläkemaksut vuodelta 2016 olivat 133,2 miljoonaa euroa (123,3 miljoonaa euroa vuonna 2015). Maksut sijoitetaan eläkejärjestelmään, mutta niistä syntyy myös samansuuruinen eläkevelvoite.

13 Varaukset

Tämä erä koostuu pääasiassa varauksesta valuuttakurssi-, korko- ja luottoriskiä sekä kullan hintariskiä varten.

Valuuttakurssi-, korko- ja luottoriskiä sekä kullan hintariskiä varten tehdyllä varauksella katetaan (EKP:n neuvoston tarveharkinnan mukaan) tulevia realisoituneita ja realisoitumattomia tappioita, etenkin sellaisia arvostustappioita, jotka ylittävät arvonmuutostilien saldot. Varauksen tarvetta ja suuruutta tarkistetaan

⁴¹ Liettuan ottaessa käyttöön yhteisen rahan Liettuan keskuspankki suoritti maksuja kaikille EKP:n arvonmuutostileille 1.1.2015. Vuoden 2014 lopussa jäljellä olleet arvonmuutostileille kirjatut uudelleen määrittämisestä johtuvat tappiot pienensivät Liettuan keskuspankin maksusuorituksia.

⁴² Oletuksia käytettiin laskettaessa pääomataatuilla varoilla rahoitettua osaa etuus pohjaisen järjestelmän eläkevelvoitteesta.

⁴³ Lisäksi otetaan huomioon tulevat henkilökohtaiseen suoriutumiseen perustuvat palkankorotukset. Oletettu korotus (enintään 1,8 % vuodessa) määräytyy kunkin osallistujan iän mukaan.

⁴⁴ EKP:n eläkejärjestelmän sääntöjen mukaisesti eläkkeitä korotetaan vuosittain. Mikäli EKP:n työntekijöiden palkkojen yleistarkistukset jäävät alle hintainflaation, eläkekorotukset tehdään palkkojen yleistarkistusten mukaisesti. Mikäli palkkojen yleistarkistukset ylittävät hintainflaation, niitä sovelletaan eläkekorotuksia määrittäessä, edellyttäen että EKP:n eläkejärjestelmän rahoitusasema sen sallii.

EKP:n vuosittaisen riskiarvion perusteella. Arvioinnissa otetaan huomioon useita tekijöitä. Varauksessa ja EKP:n yleisrahastossa olevien varojen summa ei saa olla suurempi kuin euroalueen kansallisten keskuspankkien maksama osuus EKP:n pääomasta.

Valuuttakurssi-, korko- ja luottoriskiä sekä kullan hintariskiä varten tehty varaus oli 31.12.2016 suuruudeltaan 7 619 884 851 euroa eli sama kuin vuotta aiemmin. Varaus on siis samansuuruinen kuin euroalueen kansallisten keskuspankkien maksama osuus EKP:n pääomasta.

14 Arvonmuutostilit

Arvonmuutostilit sisältävät saamisista ja veloista kirjatut realisoitumattomat voitot (ks. kirjanpitoperiaatteiden kohdat "Tuloslaskelmaan kirjaamisen periaatteet", "Kulta ja valuuttamääräiset erät", "Arvopaperit" sekä "Taseen ulkopuoliset erät"). Arvonmuutostilit sisältävät myös työsuhteen päättymisen jälkeisiin etuuksiin liittyvän etuusperusteisen nettovelan uudelleen määrittämisestä johtuvat erät (ks. kirjanpitoperiaatteiden kohta "EKP:n eläkejärjestelmä, muut työsuhteen päättymisen jälkeen maksettavat etuudet sekä muut pitkäaikaisuudet" sekä liitetietojen kohta 12.3, "Sekalaiset erät").

	2016 €	2015 €	Muutos €
Kulta	13 926 380 231	11 900 595 095	2 025 785 136
Valuutat	14 149 471 665	12 272 562 352	1 876 909 313
Arvopaperit ja muut instrumentit	755 494 021	808 078 836	(52 584 815)
Työsuhteen päättymisen jälkeisiin etuuksiin liittyvä etuusperusteinen nettovelka	(205 078 109)	(148 413 109)	(56 665 000)
Yhteensä	28 626 267 808	24 832 823 174	3 793 444 634

Arvonmuutostilien saldon kasvu johtuu euron heikkenemisestä suhteessa Yhdysvaltain dollariin ja Japanin jeniin sekä kullan euroarvon noususta vuonna 2016.

Vuoden lopun arvostuksessa käytettiin seuraavia valuuttakursseja:

Valuuttakurssit	2016	2015
Yhdysvaltain dollari / euro	1,0541	1,0887
Japanin jeni / euro	123,40	131,07
euro / erityinen nosto-oikeus	1,2746	1,2728
euro/kultaunssi	1 098,046	973,225

15 Pääoma ja rahastot

15.1 Pääoma

EKP:n merkitty pääoma on 10 825 007 069 euroa, ja euroalueen ja sen ulkopuolisten EU-maiden kansallisten keskuspankkien maksama pääoma on yhteensä 7 740 076 935 euroa.

Euroalueen kansalliset keskuspankit ovat maksaneet merkitsemänsä osuudet EKP:n pääomasta kokonaisuudessaan. Niiden maksaman pääoman määrä on 1.1.2015 lähtien ollut 7 619 884 851 euroa (ks. taulukko).⁴⁵

	Jakoperuste 1.1.2015 alkaen ⁴⁶ %	Maksettu pääoma 1.1.2015 alkaen €
Nationale Bank van België/ Banque Nationale de Belgique	2,4778	268 222 025
Deutsche Bundesbank	17,9973	1 948 208 997
Eesti Pank	0,1928	20 870 614
Banc Ceannais na hÉireann/ Central Bank of Ireland	1,1607	125 645 857
Bank of Greece	2,0332	220 094 044
Banco de España	8,8409	957 028 050
Banque de France	14,1792	1 534 899 402
Banca d'Italia	12,3108	1 332 644 970
Central Bank of Cyprus	0,1513	16 378 236
Latvijas Banka	0,2821	30 537 345
Lietuvos bankas	0,4132	44 728 929
Banque centrale du Luxembourg	0,2030	21 974 764
Bank Ċentrali ta' Malta/ Central Bank of Malta	0,0648	7 014 605
De Nederlandsche Bank	4,0035	433 379 158
Oesterreichische Nationalbank	1,9631	212 505 714
Banco de Portugal	1,7434	188 723 173
Banka Slovenije	0,3455	37 400 399
Národná banka Slovenska	0,7725	83 623 180
Suomen Pankki	1,2564	136 005 389
Yhteensä	70,3915	7 619 884 851

⁴⁵ Yksittäiset summat on pyöristetty lähimpään euroon. Pyöristysten vuoksi loppusummat eivät välttämättä täsmää.

⁴⁶ Kansallisten keskuspankkien osuuksia EKP:n pääoman merkitsemisen jakoperusteessa tarkistettiin edellisen kerran 1.1.2014. Liettuan ottaessa euron käyttöön 1.1.2015 euroalueen kansallisten keskuspankkien yhteenlaskettu pääomaosuus kuitenkin kasvoi ja euroalueen ulkopuolisten kansallisten keskuspankkien pääomaosuus pieneni. Vuonna 2016 ei tapahtunut muutoksia.

Euroalueen ulkopuolisten EU-maiden keskuspankkien tulee osallistua EKP:n toimintakuluihin maksamalla 3,75 % merkitsemästään EKP:n pääomasta. Vuoden 2016 lopussa niiden maksamat osuudet olivat yhteensä 120 192 083 euroa (ei muutosta vuodesta 2015). Euroalueen ulkopuolisten maiden kansallisilla keskuspankeilla ei ole oikeutta osuuksiin EKP:n jakokelpoisesta voitosta eikä ennakkoitoonjakona jaettavaan euroseteleiden kohdistamisesta johtuvaan tuottoon. Ne eivät myöskään ole velvollisia kattamaan EKP:n mahdollisia tappioita.

Euroalueen ulkopuolisten maiden kansalliset keskuspankit ovat maksaneet seuraavat määrät:

	Jakoperuste 1.1.2015 alkaen %	Maksettu pääoma 1.1.2015 alkaen €
Българска народна банка (Bulgarian keskuspankki)	0,8590	3 487 005
Česká národní banka	1,6075	6 525 450
Danmarks Nationalbank	1,4873	6 037 512
Hrvatska narodna banka	0,6023	2 444 963
Magyar Nemzeti Bank	1,3798	5 601 129
Narodowy Bank Polski	5,1230	20 796 192
Banca Națională a României	2,6024	10 564 124
Sveriges Riksbank	2,2729	9 226 559
Bank of England	13,6743	55 509 148
Yhteensä	29,6085	120 192 083

Taseen ulkopuoliset erät

16 Arvopaperilaina

EKP:n omien varojen hoitoon kuuluu sopimus arvopaperilainauksesta. Sopimuksen mukaan nimetty ulkopuolinen varainhoitaja suorittaa EKP:n puolesta arvopapereiden lainaustapahtumia.

EKP:n neuvoston päätösten mukaisesti EKP antaa lainaan myös kolmessa katettujen joukkolainojen osto-ohjelmassa ja julkisen sektorin velkapapereiden osto-ohjelmassa hankkimiaan arvopapereita sekä sellaisia velkapaperiohjelmassa hankittuja arvopapereita, jotka ovat ostokelpoisia myös julkisen sektorin velkapapereiden osto-ohjelman ehtojen mukaan.⁴⁷

Arvopaperilainaustapahtumat, joissa saatuja käteisvakuuksia ei ole vuoden lopussa sijoittamatta, kirjataan taseen ulkopuolisille tileille.⁴⁸ Tällaisia lainaustapahtumia oli 31.12.2016 avoinna 10,9 miljardin euron arvosta (4,5 miljardia euroa vuonna 2015). Määrästä 3,9 miljardia euroa liittyi rahapolitiikan harjoittamista varten pidettävien arvopapereiden lainaustapahtumiin (0,3 miljardia euroa vuonna 2015).

17 Korkofutuurit

Valuuttamääräisiä korkofutuurisopimuksia oli 31.12.2016 avoinna seuraavasti:

Valuuttamääräiset korkofutuurit	2016 Sopimusarvo €	2015 Sopimusarvo €	Muutos €
Ostot	558 770 515	694 406 172	(135 635 657)
Myynnit	2 258 798 975	690 554 100	1 568 244 875

Sopimuksia tehtiin osana EKP:n valuuttavarannon hoitoa.

18 Koronvaihtosopimukset

Koronvaihtosopimuksia oli 31.12.2016 avoinna 378,3 miljoonan euron arvosta (vuoden 2015 lopussa 274,5 miljoonaa euroa). Sopimuksia tehtiin osana EKP:n valuuttavarannon hoitoa.

⁴⁷ EKP ei tee ostoja yrityssektorin velkapapereiden osto-ohjelmassa eikä siis myöskään anna lainaan yrityssektorin velkapapereita.

⁴⁸ Arvopaperilainaustapahtumat, joissa saatuja käteisvakuuksia on sijoittamatta vuoden lopussa, kirjataan tasetileille (ks. liitetietojen kohta 8, "Muut euromääräiset velat euroalueen luottolaitoksille", ja kohta 10, "Euromääräiset velat euroalueen ulkopuolelle").

19 Valuuttaswap- ja -termiinisopimukset

Valuuttavarannon hoito

Valuuttaswap- ja -termiinisopimuksia tehtiin vuonna 2016 osana EKP:n valuuttavarannon hoitoa. Sopimuksiin liittyviä saamia ja velkoja oli 31.12.2016 avoinna seuraavasti:

Valuuttaswap- ja -termiinisopimukset	2016 €	2015 €	Muutos €
Saamiset	3 123 544 615	2 467 131 004	656 413 611
Velat	2 855 828 167	2 484 517 472	371 310 695

Likviditeettiä lisäävät operaatiot

Vuoden aikana syntyi Yhdysvaltain dollarin määräisen likviditeetin jakamiseen eurojärjestelmän vastapuolille liittyviä dollarimääräisiä saamia ja velkoja, joissa maksun suorituspäivä on vuonna 2017 (ks. liitetietojen kohta 10, ”Euromääräiset velat euroalueen ulkopuolelle”).

20 Luotonanto- ja luotonotto-operaatioiden hoito

Vuonna 2016 EKP jatkoi Euroopan rahoituksen vakautusmekanismiin (ERVM), Euroopan rahoitusvakausvälineeseen (ERVV) ja Euroopan vakausmekanismiin (EVM) liittyvien EU:n luotonanto- ja luotonotto-operaatioiden sekä Kreikan lainajärjestelysopimukseen liittyvien maksujen hoitamista. Vuoden aikana EKP käsitteli näihin operaatioihin liittyviä maksuja sekä EVM:n peruspääoman maksamiseen liittyviä jäsenmaksuja.

21 Vireillä olevista oikeusjutuista johtuvat ehdolliset velat

EKP:tä ja muita EU:n toimielimiä vastaan on vireillä neljä kannetta. Kantajina ovat kyproslaisten pankkien tallettajat, osakkeenomistajat ja joukkolainojen haltijat väittävät kärsineensä taloudellisia tappioita toimista, jotka heidän mielestään ovat johtaneet luottolaitosten uudelleenjärjestelyyn Kyproksen rahoitustukiohjelman yhteydessä. Jo vuonna 2014 unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi 12 vastaavaa tapausa kokonaan eikä ottanut niitä käsiteltäväkseen. Kahdeksasta hylkäyspäätöksestä valitettiin. Kaikissa tapauksissa unionin tuomioistuin joko vahvisti hylkäyspäätöksen tai ratkaisi asian EKP:n eduksi vuonna 2016. EKP:n roolina rahoitustukiohjelman laatimisessa oli ainoastaan toimia teknisenä neuvonantajana (yhteistyössä Euroopan komission kanssa) Euroopan vakausmekanismiin perustamisesta tehdyn sopimuksen mukaisesti, minkä lisäksi EKP antoi kriisinratkaisua koskevasta Kyproksen lakiluonnoksesta lausunnon, joka ei ollut sitova. Näin ollen oikeusjutuista ei odoteta aiheutuvan tappioita EKP:lle.

Tuloslaskelman liitetiedot

22 Korkokate

22.1 Korkotuotot valuuttavarannosta

Tähän erään sisältyy EKP:n valuuttavarannosta kertyneiden korkotuottojen ja -menojen erotus seuraavasti:

	2016 €	2015 €	Muutos €
Korkotuotot sekkitileistä	1 499 288	552 459	946 829
Korkotuotot rahamarkkinatalletuksista	18 095 835	6 306 443	11 789 392
Korkotuotot/(korkomenot) reposopimuksista	(34 017)	38 311	(72 328)
Korkotuotot käänteisistä reposopimuksista	12 745 338	2 920 201	9 825 137
Korkotuotot arvopapereista	304 958 993	261 121 900	43 837 093
Korkotuotot/(korkomenot) koronvaihtosopimuksista	19 080	(861 355)	880 435
Korkotuotot valuuttaswap- ja -termiinisopimuksista	33 157 253	13 127 982	20 029 271
Korkotuotot valuuttavarannosta (netto)	370 441 770	283 205 941	87 235 829

Korkokatteen kasvu vuonna 2016 johtui pääasiassa Yhdysvaltain dollarin määräisen salkun korkotuoton kasvusta.

22.2 Korkotuotot euroseteleiden kohdistamisesta eurojärjestelmässä

Tämä erä sisältää korkotuotot, jotka liittyvät EKP:n osuuteen liikkeeseen laskettujen euroseteleiden kokonaisarvosta (ks. kirjanpitoperiaatteiden kohta "Liikkeessä olevat setelit" ja liitetietojen kohta 5.1, "Euroseteleiden kohdistamiseen eurojärjestelmässä liittyvät saamiset"). Vaikka liikkeessä olevien setelien keskimääräinen yhteenlaskettu arvo kasvoi 4,7 %, korkotuotot supistuivat vuonna 2016, sillä perusrahoitusoperaatioiden keskimääräinen korko oli vain 0,01 % (0,05 % vuonna 2015).

22.3 Valuuttavarantojen siirtoihin liittyvien kansallisten keskuspankkien saamisten korko

Tässä erässä esitetään valuuttavarantojen siirtoon perustuvilla euroalueen kansallisten keskuspankkien saamisille maksetut korot (ks. liitetietojen kohta 11.1, "Valuuttavarantojen siirtoja vastaavat erät"). Korkomaksujen väheneminen vuonna 2016 johtui pääasiassa siitä, että perusrahoitusoperaatioiden keskimääräinen korko oli alhaisempi kuin vuonna 2015.

22.4 Muut korkotuotot ja Muut korkomenot⁴⁹

Vuonna 2016 nämä erät koostuivat pääasiassa EKP:n rahapolitiikan harjoittamista varten hankkimille arvopapereille kertyneistä 1,0 miljardin euron suuruisista nettomääräisistä korkotuotoista (0,9 miljardia euroa vuonna 2015). Määrään sisältyi 0,5 miljardia euroa velkapaperiohjelmassa ostettujen arvopaperien korkotuottoja (0,6 miljardia euroa vuonna 2015) ja 0,4 miljardia euroa laajennetussa omaisuuserien osto-ohjelmassa hankittujen arvopaperien korkotuottoja (0,2 miljardia euroa vuonna 2015)

Loppu koostui pääasiassa korkotuotoista ja -menoista, joita kertyi EKP:n omien varojen sijoituksista (ks. liitetietojen kohta 6.2, "Muut rahoitusvarat") sekä muista korollisista saamisista ja veloista.

23 Rahoitustoiminnan realisoituneet voitot/tappiot

Vuonna 2016 kirjattiin seuraavat rahoitustoiminnan realisoituneet nettovoitot:

	2016 €	2015 €	Muutos €
Hintojen muutoksesta aiheutuneet realisoituneet voitot (netto)	159 456 244	175 959 137	(16 502 893)
Realisoituneet valuuttakurssivoitot ja kullan hinnan muutoksesta aiheutuneet voitot (netto)	65 085 498	38 474 593	26 610 905
Rahoitustoiminnan realisoituneet voitot (netto)	224 541 742	214 433 730	10 108 012

Hintojen muutoksesta aiheutuneita realisoituneita nettovoittoja kertyi arvopaperien, korkofutuuriin ja koronvaihtosopimusten hintojen muutoksista. Hintojen muutoksesta aiheutuneiden realisoituneiden nettovoittojen supistuminen vuonna 2016 johtui pääasiassa Yhdysvaltain dollarin määräisestä arvopaperisalkusta saatujen realisoituneiden voittojen pienenemisestä.

Valuuttakurssien ja kullan hinnan muutoksista aiheutuneiden realisoituneiden nettovoittojen kasvu johtui pääasiassa erityisten nosto-oikeuksien myynneistä EKP:n ja IMF:n välisen kaksisuuntaisen erityisten nosto-oikeuksien osto- ja myyntijärjestelyn kautta (ks. liitetietojen kohta 2.1, "Saamiset Kansainväliseltä valuuttarahastolta (IMF)").

24 Rahoitusvarojen ja valuuttaposition arvonlennukset

Vuonna 2016 kirjattiin seuraavat rahoitusomaisuuden ja arvopaperiposition arvonlennukset:

⁴⁹ Rahapoliittisista syistä hallussa pidettävistä arvopapereista kertyvät korkotuotot ja -menot kirjataan vuodesta 2016 lähtien nettomääräisinä joko erään "Muut korkotuotot" tai erään "Muut korkomenot" sen mukaan, onko nettomäärä positiivinen vai negatiivinen (ks. kirjanpitoperiaatteiden kohta "Uudelleenluokitukset").

	2016 €	2015 €	Muutos €
Arvopaperien hintojen muutoksesta aiheutuneet realisoitumattomat tappiot	(148 159 250)	(63 827 424)	(84 331 826)
Koronvaihtosopimuksiin liittyvät realisoitumattomat tappiot	-	(223 892)	223 892
Realisoitumattomat valuuttakurssitappiot	(12 760)	(1 901)	(10 859)
Arvonlennukset yhteensä	(148 172 010)	(64 053 217)	(84 118 793)

Arvonlennusten kasvu vuodesta 2015 johtui pääasiassa Yhdysvaltain dollarin määräisessä sijoitussalkussa olevien arvopaperien tuottojen kasvusta ja markkina-arvon yleisestä laskusta.

25 Maksukate

	2016 €	2015 €	Muutos €
Tuotot palkkioista ja maksuista	382 191 051	277 324 169	104 866 882
Kulut palkkioista ja maksuista	(10 868 282)	(8 991 908)	(1 876 374)
Maksukate	371 322 769	268 332 261	102 990 508

Tämän erän tuotot koostuivat vuonna 2016 pääasiassa valvontamaksuista. Kulut koostuivat lähinnä säilytyspalkkioista ja ulkopuolisille varainhoitajille maksetuista palkkioista. Varainhoitajat ostavat eurojärjestelmän toimeksiannosta hyväksyttäviä omaisuusvakuudellisia arvopapereita eurojärjestelmän puolesta.

Valvontatehtäviin liittyvät tulot ja menot

EKP ryhtyi 4.11.2014 hoitamaan valvontatehtäviään 15.10.2013 annetun neuvoston asetuksen (EU) N:o 1024/2013 artiklan 33 mukaisesti. EKP kattaa valvontatehtävistä aiheutuvat kulunsa valvottavilta yhteisöiltä perittävillä vuosittaisilla valvontamaksuilla. EKP ilmoitti huhtikuussa 2016, että näiden valvontamaksujen kokonaismäärä vuonna 2016 olisi 404,5 miljoonaa euroa.⁵⁰ Määrässä ovat mukana vuodelle 2016 arvioidut 423,2 miljoonan euron valvontamenot, joista on vähennetty vuodelta 2015 jäänyt 18,9 miljoonan euron valvontamaksuylijäämä ja valvottavien yhteisöjen määrän tai statuksen muutoksiin liittyvät 0,3 miljoonan euron maksupalautukset⁵¹. Mukana ovat myös vuonna 2015 maksamatta olleista valvontamaksuista perityt 0,1 miljoonan euron viivästyskorot.

EKP:n toteutuneisiin valvontamenoihin perustuvat valvontamaksutulot vuodelta 2016 olivat 382,2 miljoonaa euroa.

⁵⁰ Valvontamaksuilmoitukset lähetettiin lokakuussa 2016, ja maksujen eräpäivä oli 18.11.2016.

⁵¹ EKP:n valvontamaksuasetuksen (EKP/2014/41) artiklan 7 nojalla valvontamaksun suuruudessa otetaan huomioon se, jos valvottava yhteisö tai ryhmittymä on valvottavana vain osan valvontamaksukautta tai jos sen status muuttuu merkittävästä vähemmän merkittäväksi tai päinvastoin. Muutoksista aiheutuvat perittävät maksut tai maksupalautukset otetaan huomioon myöhempinä vuosina laskettaessa vuosittaisten valvontamaksujen kokonaismäärää.

	2016 €	2015 €	Muutos €
Valvontamaksut	382 151 355	277 086 997	105 064 358
<i>Merkittäviltä yhteisöiltä tai ryhmittymiltä</i>	338 418 328	245 620 964	92 797 364
<i>Vähemmän merkittäviltä yhteisöiltä tai ryhmittymiltä</i>	43 733 027	31 466 033	12 266 994
Valvontatehtäviin liittyvät tulot yhteensä	382 151 355	277 086 997	105 064 358

Arvioitujen (423,2 miljoonaa euroa) ja toteutuneiden valvontamenojen (382,2 miljoonaa euroa) erotuksesta muodostuva 41,1 miljoonan euron ylijäämä kirjataan erään "Siirtovelat ja saadut ennakot" (ks. liitetietojen kohta 12.2, "Siirtovelat ja saadut ennakot") ja vähennetään vuonna 2017 perittävistä valvontamaksuista.

EKP:llä on myös oikeus määrätä sakkoja tai uhkasakkoja yrityksille, jotka eivät noudata sen asetuksissa ja päätöksissä vahvistettuja velvollisuuksia. Vuonna 2016 ei määrätty sakkoja eikä uhkasakkoja.

Pankkivalvontakuluja aiheuttaa merkittävien yhteisöjen suorasta valvonnasta, vähemmän merkittävien yhteisöjen välillisestä valvonnasta sekä yhteisiä valvontakysymyksiä käsittelevistä toiminnoista ja asiantuntijapalveluista. Valvontakuluihin lasketaan myös kulut, joita syntyy valvontatehtävien hoitamiseksi tarvittavissa tukitoiminnoissa, kuten toimitiloista, henkilöstöhallinnosta, hallintopalveluista, budjetista ja resurssienhallinnasta, kirjanpidosta, oikeudellisista asioista, kieli- ja viestintäpalveluista, sisäisestä tarkastuksesta, tilastoista ja tietoteknisistä palveluista vastaavissa yksiköissä.

EKP:n valvontatehtäviin liittyvät menot vuodelta 2016 muodostuivat seuraavasti:

	2016 €	2015 €	Muutos €
Palkat ja etuudet	180 655 666	141 262 893	39 392 773
Rakennusten vuokra ja ylläpito	58 103 644	25 513 220	32 590 424
Muut toimintakulut	143 392 045	110 310 884	33 081 161
Valvontatehtäviin liittyvät menot yhteensä	382 151 355	277 086 997	105 064 358

Valvontatehtäviin liittyvien kokonaismenojen kasvu vuonna 2016 johtui pankkivalvontahenkilöstön kokonaismäärän kasvusta, muutosta toiseen rakennukseen sekä valvontatehtävissä tarvittavista tilastopalveluista ja tietotekniikkainfrastruktuurista.

26 Tuotot kantaosakkeista ja voitto-osuuksista

Osingot EKP:n hallussa olevista Kansainvälisen järjestelypankin (BIS) osakkeista (ks. liitetietojen kohta 7.2, "Muut rahoitusvarat") kirjataan tähän erään.

27 Muut tuotot

Muita sekalaisia tuottoja kertyi vuonna 2016 pääasiassa euroalueen keskuspankkien osallistumisesta EKP:n kustannuksiin eurojärjestelmän yhteisissä hankkeissa.

28 Henkilöstökulut

Henkilöstökulujen kasvu vuonna 2016 johtui siitä, että EKP:n palveluksessa oli keskimäärin enemmän henkilöstöä kuin edellisvuonna. Työsuhteen päättymisen jälkeen maksettaviin etuuksiin ja muihin pitkäaikaisuuksiin liittyvien nettokulujen supistuminen kuitenkin hillitsi henkilöstökulujen kasvua.

Erä sisältää palkkoja, palkkioita, henkilöstön vakuutusmaksuja ja muita kuluja 349,5 miljoonaa euroa (306,4 miljoonaa euroa vuonna 2015). Erään kirjattiin myös 117,0 miljoonan euron arvosta EKP:n eläkejärjestelmään, muihin työsuhteen päättymisen jälkeen maksettaviin etuuksiin ja muihin pitkäaikaisuuksiin liittyviä kuluja (134,4 miljoonaa euroa vuonna 2015; ks. liitetietojen kohta 12.3, ”Sekalaiset erät”).

Palkat ja palkkiot, mukaan lukien johdon palkat ja palkkiot, perustuvat pääpiirteissään Euroopan unionin toimielinten palkkausjärjestelmään ja ovat vertailukelpoisia sen kanssa.

Johtokunnan jäsenille ja EKP:n palveluksessa oleville valvontaelimen jäsenille maksetaan peruspalkkaa. EKP:n palveluksessa oleville valvontaelimen osa-aikaisille jäsenille maksetaan lisäpalkkioita sen mukaan, kuinka moneen kokoukseen kukin jäsen osallistuu. Johtokunnan jäsenille ja EKP:n palveluksessa oleville valvontaelimen kokoaikaisille jäsenille maksetaan myös asumis- ja edustuslisiä. Pääjohtajalle on järjestetty asumislisän sijaan EKP:n omistuksessa oleva virka-asunto. EKP:n henkilöstöä koskevien palvelussuhteen ehtojen mukaan johtokunnan ja valvontaelimen jäsenet ovat oikeutettuja perhe-, lapsi- ja koulutuslisiin kulloisenkin tilanteensa mukaan. Palkasta maksetaan veroa Euroopan unionille, ja siitä vähennetään työntekijän eläke-, sairaus- ja tapaturmavakuutusmaksut. Lisä ei veroteta, eikä niistä kerry eläkettä.

Johtokunnan jäsenille ja EKP:n palveluksessa oleville valvontaelimen jäsenille (mukana eivät siis ole kansallisten valvontaviranomaisten edustajat) maksettiin vuonna 2016 peruspalkkaa seuraavasti:⁵²

⁵² Ilmoitetut luvut ovat bruttopalkkoja, eli niistä ei ole vähennetty Euroopan unionille maksettua veroja.

	2016 €	2015 €
Mario Draghi (pääjohtaja)	389 760	385 860
Vitor Constâncio (varapääjohtaja)	334 080	330 744
Peter Praet (johtokunnan jäsen)	277 896	275 604
Benoît Cœuré (johtokunnan jäsen)	277 896	275 604
Yves Mersch (johtokunnan jäsen)	277 896	275 604
Sabine Lautenschläger (johtokunnan jäsen)	277 896	275 604
Johtokunnan peruspalkat yhteensä	1 835 424	1 819 020
Valvontaelimen peruspalkat yhteensä ⁵³	631 254	635 385
<i>Danièle Nouy (valvontaelimen puheenjohtaja)</i>	277 896	275 604
Yhteensä	2 466 678	2 454 405

Valvontaelimen osa-aikaisille jäsenille maksettiin lisäpalkkioita 343 341 euroa (352 256 euroa vuonna 2015).

Johtokunnan ja valvontaelimen jäsenille maksetut lisät sekä työnantajan sairaus- ja tapaturmavakuutusmaksut heidän edukseen olivat yhteensä 807 475 euroa (625 021 euroa vuonna 2015). Joulukuussa 2015 EKP:n neuvosto päätti, että EKP maksaa yksityisen sairausvakuutuksen itselleen kustantaneille henkilöstön, johtokunnan ja valvontaelimen jäsenille määrät, jotka se maksaisi sairausvakuutusmaksuina, jos kyseiset henkilöt olisivat EKP:n sairausvakuutusjärjestelmän jäseniä. Päätöstä sovellettiin myös takautuvasti 1.1.2013 tai sen jälkeen maksettuihin sairausvakuutusmaksuihin, mikä kasvatti vuonna 2016 maksettuja määriä. Vuonna 2017 lisien sekä sairaus- ja tapaturmavakuutusmaksujen määrän odotetaan siis olevan pienempi kuin vuonna 2016.

Toimikautensa päättäneille johtokunnan ja valvontaelimen jäsenille voidaan maksaa jonkin aikaa siirtymämaksuja. Vuonna 2016 ei maksettu tällaisia maksuja. EKP maksoi entisille johtokunnan jäsenille tai heidän perheenjäsenilleen eläkkeitä ja niihin liittyviä lisiä sekä työnantajan sairaus- ja tapaturmavakuutusmaksuja heidän edukseen yhteensä 834 668 euroa (783 113 euroa vuonna 2015).

Vuoden 2016 lopussa EKP:n palveluksessa oli erilaisin sopimuksin 3 171 henkeä⁵⁴ (joista 320 esimiestehtävissä) kokoaikaisiksi työpaikoiksi muutettuna. Työntekijöiden määrä muuttui vuonna 2016 seuraavasti:

⁵³ EKP:n palveluksessa olleiden valvontaelimen jäsenten peruspalkat. Poikkeuksena Sabine Lautenschlägerin peruspalkka on ilmoitettu vain johtokunnan kohdalla.

⁵⁴ Luku ei sisällä palkattomalla vapaalla olevia. Luvussa ovat mukana vakituisesti tai määräaikaisella tai alle vuoden työsopimuksella työskentelevät työntekijät sekä EKP:n jatko-opiskelijaohjelman osallistujat, samoin kuin äitiyslomalla tai pitkäaikaisella sairauslomalla olevat työntekijät.

	2016	2015
Työntekijöitä yhteensä 1.1. (pl. 1.1. aloittaneet)	2 871	2 577
Uudet työntekijät / työsopimuksen tyyppin muutokset	725	648
Irtisanoutumiset / päättyneet sopimukset	(380)	(299)
Osa-aikatyöstä johtuva nettolisäys/(-vähennys)	(45)	(55)
Työntekijöitä yhteensä 31.12.	3 171	2 871
Työntekijöiden määrä keskimäärin	3 007	2 722

29 Toimintakulut

Tämä erä sisältää toimitilojen vuokrat ja kunnossapidon, hyödykkeet ja kalusteet, jotka eivät ole pääoman luonteisia, asiantuntijoiden palkkiot sekä muut palvelut ja tarvikkeet. Erään kuuluvat niin ikään henkilöstön rekrytoinnista, muuttamisesta, uusiin toimitiloihin ja asuinpaikkaan sijoittamisesta sekä kouluttamisesta aiheutuneet kulut.

30 Ulkoistettu setelinvalmistus

Tähän erään sisältyvät pääasiassa euroseteleiden kuljetuskustannukset, jotka aiheutuvat uusien seteleiden siirtämisestä setelipainoista kansallisiin keskuspankkeihin ja seteleiden siirtämisestä kansallisesta keskuspankista toiseen vajauksien ja ylimäärien tasoittamiseksi setelivarastoissa. Näistä kustannuksista vastaa EKP.

President and Governing Council
of the European Central Bank
Frankfurt am Main

8 February 2017

Independent auditor's report

Opinion

We have audited the financial statements of the European Central Bank, which comprise the balance sheet as at 31 December 2016, the profit and loss account for the year then ended, and a summary of significant accounting policies and other explanatory notes.

In our opinion, the accompanying financial statements of the European Central Bank give a true and fair view of the financial position of the European Central Bank as at 31 December 2016 and of the results of its operations for the year then ended, in accordance with the principles established by the Governing Council, which are laid down in Decision (EU) 2016/2247 of the ECB of 3 November 2016 on the annual accounts of the ECB (ECB/2016/35).

Basis for Opinion

We conducted our audit in accordance with International Standards on Auditing (ISAs). Our responsibilities under those standards are further described in the Auditor's Responsibilities for the Audit of the Financial Statements section of our report. We are independent of the European Central Bank in accordance with the German ethical requirements that are relevant to our audit of the financial statements, which are consistent with the International Ethics Standards Board for Accountants' Code of Ethics for Professional Accountants (IESBA Code) and we have fulfilled our other ethical responsibilities in accordance with these requirements. We believe that the audit evidence we have obtained is sufficient and appropriate to provide a basis for our opinion.

Responsibilities of the European Central Bank's Executive Board and Those Charged with Governance for the Financial Statements

The Executive Board is responsible for the preparation and fair presentation of the financial statements in accordance with the principles established by the Governing Council, which are laid down in Decision (EU) 2016/2247 of the ECB of 3 November 2016 on the annual accounts of the ECB (ECB/2016/35), and for such internal control as the Executive Board determines is necessary to enable the preparation of financial statements that are free from material misstatement, whether due to fraud or error.

In preparing the financial statements, the Executive Board is responsible for using the going concern basis of accounting in accordance with Article 4 of the applicable Decision (ECB/2016/35).

Those charged with governance are responsible for overseeing the European Central Bank's financial reporting process.

Auditor's Responsibilities for the Audit of the Financial Statements

Our objectives are to obtain reasonable assurance about whether the financial statements as a whole are free from material misstatement, whether due to fraud or error, and to issue an auditor's report that includes our opinion. Reasonable assurance is a high level of assurance, but is not a guarantee that an audit conducted in accordance with ISAs will always detect a material misstatement when it exists. Misstatements can arise from fraud or error and are considered material if, individually or in the aggregate, they could reasonably be expected to influence the economic decisions of users taken on the basis of these financial statements.

As part of an audit in accordance with ISAs, we exercise professional judgment and maintain professional skepticism throughout the audit. We also:

- Identify and assess the risks of material misstatement of the financial statements, whether due to fraud or error, design and perform audit procedures responsive to those risks, and obtain audit evidence that is sufficient and appropriate to provide a basis for our opinion. The risk of not detecting a material misstatement resulting from fraud is higher than for one resulting from error, as fraud may involve collusion, forgery, intentional omissions, misrepresentations, or the override of internal control.
- Obtain an understanding of internal control relevant to the audit in order to design audit procedures that are appropriate in the circumstances, but not for the purpose of expressing an opinion on the effectiveness of the entity's internal control.
- Evaluate the appropriateness of accounting policies used and the reasonableness of accounting estimates and related disclosures made by management.
- Conclude on the appropriateness of management's use of the going concern basis of accounting and, based on the audit evidence obtained, whether a material uncertainty exists related to events or conditions that may cast significant doubt on the entity's ability to continue as a going concern. If we conclude that a material uncertainty exists, we are required to draw attention in our auditor's report to the related disclosures in the financial statements or, if such disclosures are inadequate, to modify our opinion. Our conclusions are based on the audit evidence obtained up to the date of our auditor's report.
- Evaluate the overall presentation, structure and content of the financial statements, including the disclosures, and whether the financial statements represent the underlying transactions and events in a manner that achieves fair presentation

We communicate with those charged with governance regarding, among other matters, the planned scope and timing of the audit and significant audit findings, including any significant deficiencies in internal control that we identify during our audit.

We also provide those charged with governance with a statement that we have complied with relevant ethical requirements regarding independence, and to communicate with them all relationships and other matters that may reasonably be thought to bear on our independence, and where applicable, related safeguards.

Yours sincerely,

Ernst & Young GmbH
Wirtschaftsprüfungsgesellschaft

Claus-Peter Wagner
Wirtschaftsprüfer

Victor Veger
Certified Public Accountant

Tämä on EKP:n käänös EKP:n ulkoisen tilintarkastajan raportista. Jos kieliversioita voi tulkita eri tavoin, tilintarkastajien allekirjoittama englanninkielinen versio pätee.

Euroopan keskuspankin pääjohtaja ja EKP:n neuvosto
Frankfurt am Main

8.2.2017

Riippumattoman tilintarkastajan raportti

Lausunto

Olemme tilintarkastaneet Euroopan keskuspankin tilinpäätöksen. Tilinpäätös sisältää EKP:n taseen 31.12.2016, päättyneen tilikauden tuloslaskelman sekä yhteenvedon keskeisistä kirjanpitoperiaatteista ja taseen ja tuloslaskelman liitetiedot.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös antaa EKP:n neuvoston vahvistamien ja Euroopan keskuspankin tilinpäätöksestä 3.11.2016 annetussa päätöksessä (EU) 2016/2247 (EKP/2016/35) määriteltyjen kirjanpitoperiaatteiden mukaisesti oikean ja riittävän kuvan Euroopan keskuspankin taloudellisesta asemasta 31.12.2016 ja sen toiminnan tuloksesta päättyneeltä tilikaudelta.

Lausunnon perustelut

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen kansainvälisten ISA-tilintarkastusstandardien mukaisesti. Standardien mukaisia velvollisuuksiamme kuvataan tarkemmin kohdassa "Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa". Olemme riippumattomia Euroopan keskuspankista niiden Saksassa noudatettavien (tilintarkastusalan kansainvälisen eettisten standardien lautakunnan [IESBA] tilintarkastusammattilaisille laatimien eettisten sääntöjen mukaisten) eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta, ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme Käsitteemme mukaan olemme hankkineet lausuntonne perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuva tilintarkastusevidenssiä.

Tilinpäätöstä koskevat Euroopan keskuspankin johtokunnan ja hallintoelinten velvollisuudet

EKP:n johtokunta vastaa tilinpäätöksen laatimisesta siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan EKP:n neuvoston vahvistamien periaatteiden mukaisesti. Nämä periaatteet on määritelty Euroopan keskuspankin tilinpäätöksestä 3.11.2016 annetussa päätöksessä (EU) 2016/2247 (EKP/2016/35). Johtokunta vastaa myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka se katsoo tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä.

Johtokunta vastaa siitä, että tilinpäätöstä laadittaessa noudatetaan päätöksen EKP/2016/35 artiklan 4 mukaisesti jatkuvuusperiaatetta.

Hallintoelinten vastuulla on valvoa laskentatoimen raportointiprosessia Euroopan keskuspankissa.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntonne. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan ISA-standardien mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

ISA-standardien mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi

- tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisuuden riskit, suunnittelemme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntonne perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuva tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.
- muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon tarkastettavan yhteisön sisäisen valvonnan tehokkuudesta.
- arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä tarkastettavan yhteisön kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän

täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksessamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntoamme. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin.

- arvioimme tilinpäätöksen (mukaan lukien liitetiedot) yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.

Kommunikoimme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnittelusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Lisäksi annamme hallintoelimille vahvistuksen siitä, että olemme noudattaneet sovellettavia riippumattomuutta koskevia eettisiä vaatimuksia, ja kommunikoimme hallintoelinten kanssa kaikista suhteista ja muista seikoista, joiden voi kohtuudella ajatella vaikuttavan riippumattomuuteemme, ja soveltuviissa tapauksissa niihin liittyvistä varotoimista.

Kunnioittavasti

Ernst & Young GmbH
Wirtschaftsprüfungsgesellschaft

Claus-Peter Wagner
Wirtschaftsprüfer

Victor Veger
Certified Public Accountant

Selvitys voitonjaosta / tappioiden jakamisesta

Tämä selvitys ei ole osa EKP:n tilinpäätöstä vuodelta 2016.

EKPJ:n perussäännön artiklan 33 mukaan EKP:n nettovoitto siirretään seuraavalla tavalla:

- (a) EKP:n neuvoston vahvistama määrä, joka saa olla enintään 20 prosenttia nettovoitosta, siirretään yleisrahastoon enintään 100 prosenttia pääomasta vastaavaan määrään.
- (b) Jäljelle jäävä nettovoitto jaetaan EKP:n osakkaiden kesken suhteessa niiden maksamiin osuuksiin.⁵⁵

Jos EKP:n tulos on tappiollinen, tappio katetaan EKP:n yleisrahastosta ja tarvittaessa EKP:n neuvoston päätöksellä EKPJ:n perussäännön artiklan 32.5 mukaisesti kyseisen tilikauden rahoitustulosta suhteessa kansallisille keskuspankeille kohdennettuun määrään ja enintään tähän määrään asti.⁵⁶

EKP:n nettovoitto vuodelta 2016 oli 1 193,1 miljoonaa euroa. EKP:n neuvoston päätöksen mukaisesti euroalueen kansallisille keskuspankeille jaettiin ennakkovoitonjako 966,2 miljoonaa euroa 31.1.2017. EKP:n neuvosto päätti jakaa voitosta jäljellä olevat 226,9 miljoonaa euroa euroalueen kansallisten keskuspankkien kesken.

	2016 €	2015 €
Tilikauden voitto	1 193 108 250	1 081 790 763
Ennakkovoitonjako	(966 234 559)	(812 134 494)
Tilikauden voitto ennakkovoitonjaon jälkeen	226 873 691	269 656 269
Jäljelle jäävän voiton jako	(226 873 691)	(269 656 269)
Yhteensä	0	0

⁵⁵ Euroalueen ulkopuolisten maiden kansallisilla keskuspankeilla ei ole oikeutta saada osuutta EKP:n jakokelpoisista voitoista, eikä niillä myöskään ole velvollisuutta kattaa EKP:n mahdollisia tappioita.

⁵⁶ Perussäännön artiklan 32.5 mukaan kansallisten keskuspankkien rahoitustulon summa jaetaan niiden kesken suhteessa niiden maksamiin osuuksiin EKP:n pääomasta.

© Euroopan keskuspankki, 2017

Postiosoite 60640 Frankfurt am Main, Germany
Puhelin +49 69 1344 0
Internet www.ecb.europa.eu

Kaikki oikeudet pidätetään. Kopiointi on sallittu ei-kaupallisiin ja opetustarkoituksiin, kunhan lähde mainitaan

ISSN 2443-4817
ISBN 978-92-899-2892-2
DOI 10.2866/826320
EU:n luettelonumero QB-BS-17-001-FI-N